

610 43061

7253 1.

7.8

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล
สังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

ปริญญาโท

ของ

จันทร์จิรา เหล่าพจน์นนท์

12 พ.ย. 2533

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

เมษายน 2533

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

170935

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

(รศ. กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์)

..... กรรมการ

(ดร. ดุษฎี ไยเหลา)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รศ. กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์)

..... กรรมการ

(ดร. ดุษฎี ไยเหลา)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ศ. ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ. ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่ ... 7 ... เดือน ... พฤษภาคม ... พ.ศ. 2533

ประกาศคุณูปการ

ปรีดีมานพณ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก รศ.กมลรัตน์ หล้าสว่างษ์
ดร.ศุภวิทย์ โยเหลา และ ศ.ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และ
แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.คมเพชร จัตรีศุกุล อาจารย์พรณิศา วาณิชยการ และ
อาจารย์นันทวรรณ เกาจีน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการและผู้ตรวจการโรงพยาบาล สังกัดสำนักงานการแพทย์
กรุงเทพมหานคร ที่กรุณาช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณบุหงา สัมผัสชิลิต
และ คุณนิรมล คำเพื่อน

ขอขอบคุณ คุณลักษมี ภูโพบูลย์ ที่ช่วยเหลือและประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ขอขอบคุณ คุณดวงพร โต๊ะนาค คุณยุพิน อองคานนท์ คุณประคอง เกื้อฮองการ
คุณดรุณจิต อุตระมาตย์ คุณมาริสสา สิงหนุต และเพื่อนร่วมรุ่นวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนวทุกคน
ที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือ

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้วิจัย
มาโดยตลอด

จันทร์จิรา เหล่าพงษ์นานนท์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
สมมติฐานในการวิจัย	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
คุณลักษณะของพยาบาล	10
ความพึงพอใจในอาชีพ	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของพยาบาล	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพ และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	35
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	41
การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	42
การดำเนินการรวบรวมข้อมูล	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล	52

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57
ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	57
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	73
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	73
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าและการรวบรวมข้อมูล	74
ระยะเวลาที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	74
การวิเคราะห์ข้อมูล	74
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	74
อภิปรายผล	77
ข้อเสนอแนะ	85
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	95
ประวัติย่อของผู้วิจัย	109

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
2 ข้อมูลเกี่ยวกับพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	59
3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของพยาบาล และความ พึงพอใจในอาชีพของพยาบาล เมื่อพิจารณาตามตัวแปรสถานภาพ หรือระยะ เวลาในการปฏิบัติงาน	61
4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของพยาบาลโดยส่วนรวม และแต่ละด้านของคุณลักษณะพยาบาล	62
5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของพยาบาลกับความพึงพอใจในอาชีพ ของพยาบาลเมื่อพิจารณาตามตัวแปรสถานภาพ หรือระยะเวลาในการ ปฏิบัติงาน	63
6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของพยาบาลแต่ละด้านกับความ พึงพอใจในอาชีพของพยาบาล	65
7 ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างคุณลักษณะของพยาบาลโดยส่วนรวมกับความพึงพอใจ ในอาชีพของพยาบาล เมื่อพิจารณาแต่ละระดับของความพึงพอใจ.....	66
8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณลักษณะของพยาบาลที่มีสถานภาพต่างกัน.....	67
9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณลักษณะของพยาบาลที่มีระยะเวลาในการ ปฏิบัติงานต่างกัน	68
10 การวิเคราะห์ค่า q - statistics คะแนนระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	69
11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลที่มี สถานภาพต่างกัน	70

12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลที่มีระยะ ในการปฏิบัติงานต่างกัน	71
13	การวิเคราะห์ค่า q - statistics คะแนนระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	72
14	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คุณลักษณะของพยาบาล	96
15	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล	97

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน การที่จะดำรงชีวิตอยู่โดยไม่ทำงานเลยย่อมเป็นไปได้ คนต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของชีวิต และจะมีความสุขมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับงานที่ทำได้ 2 อย่างคือ งานที่เป็นกิจวัตรประจำวัน เช่น งานจัดบ้าน แต่งตัว เลี้ยงลูก ทำอาหาร ฯลฯ กับงานอาชีพซึ่งสำคัญมาก คนควรจะต้องวางงานอาชีพเป็นชีวิตของตนอย่างแท้จริง

(สุโท เจริญสุข. 2526 : 62) งานอาชีพมีความสำคัญต่อมนุษย์ การเลือกประกอบอาชีพจึงมีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอันมาก การที่เลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ความสุข และมีโอกาสประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมาก ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลเลือกอาชีพที่ไม่เหมาะสมกับตนเองแล้ว จะเกิดความเบื่อหน่ายในการทำงาน

(ลำเนาวิ ขจรศิษฐ์. 2529 : 2)

จากการสัมภาษณ์นักเรียนของ ทศนา บุญทอง (2530 : 193) เพื่อคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาในสถานพยาบาล พบว่านักเรียนที่สมัครเข้าศึกษาต่ออาชีพพยาบาลให้เหตุผลว่า การศึกษาวิชาชีพอื่นหางานทำได้ยากกว่า แต่การศึกษาวิชาชีพพยาบาลจะมั่นคงทำทันทีเมื่อศึกษาสำเร็จ จะเห็นว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีองค์ประกอบอย่างหนึ่งคือ ความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งปัจจุบันการว่างงานในประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะการว่างงานของผู้มีการศึกษาระดับกลางและระดับสูง ในปี พ.ศ. 2529 มีจำนวน 2 แสนคน และคาดว่าจะสิ้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ในปี พ.ศ. 2534 จะเพิ่มขึ้นเป็น 3 แสนคน (สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ. 2530 : 10) จึงทำให้บุคคลที่เลือกประกอบอาชีพต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานมากขึ้น อาชีพพยาบาลเป็นอาชีพหนึ่งที่ยังเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน กระทรวงสาธารณสุขได้ประมาณความต้องการพยาบาลซึ่งควรมีในปี พ.ศ. 2534 จำนวน 41,579 คน

จะต้องผลิตพยาบาลเพิ่มขึ้นปีละ 2,693 คน จึงเพียงพอกับความต้องการ (วิเชียร ทวีลาภ. 2530 : 107) และสุรพงศ์ อัมพันวงษ์ (2530 : 152) ได้ให้ความคิดเห็นว่า ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังไม่มียุทธศาสตร์คนใดตกงานเลย เนื่องจากอาชีพพยาบาลยังเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้นักเรียนสนใจจะศึกษาต่อและประกอบอาชีพนี้มากขึ้นเรื่อย ๆ จากสถิติปี พ.ศ. 2531 มีนักเรียนเลือกสมัครสอบพยาบาลอันดับ 1 ถึง 6 ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 20,543 คน ซึ่งจำนวนที่รับทั้งหมดเพียง 465 คน (ทพวงมหาวิทยาลัย. 2531 : 16 - 41) และจากงานวิจัยของ นิภา วัธนเวคิน (2529 : 111) ชนงค์ สุกุลคู (2529 : 86 - 87) จิตติมา รัคนาค (2530 : 42) และรัชนิมารถ มณีพงษ์ (2530 : 78) ได้สำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคกลางตามลำดับ พบว่า นักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสนใจอาชีพพยาบาลเป็นอันดับ 1 มีนักเรียนบางคนที่ตั้งใจเลือกศึกษาต่อวิชาชีพพยาบาลทั้ง ๆ ที่ไม่เคยมีความรู้ในวิชาชีพพยาบาลว่ามีลักษณะอย่างไร ทราบแต่เพียงว่าอาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีเครื่องแบบสีขาวสะอาดตาอันดึงดูดใจ ทำให้เลือกเรียนพยาบาล เมื่อเข้ามาเรียนแล้วจึงทราบว่าลักษณะงานไม่เหมาะสมกับตน ในกรณีที่ไม่สามารถปรับตัวและปรับใจได้จะเกิดความทุกข์หมดกำลังใจ (ทัศนาศา บุษทอง. 2530 : 193)

การเลือกอาชีพอย่างฉลาด จำเป็นต้องมีความรู้เรื่องต่าง ๆ หลายประการคือ การรู้จักตนเอง ความรู้เกี่ยวกับโลกของงาน ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงของอาชีพ (สวัสดี สุวรรณอักษร. 2515 : 81 - 85) โดยเฉพาะการรู้จักตนเองในด้านคุณลักษณะ ทั้งนี้เพื่อจะได้พิจารณาคุณสมบัติของตนให้เหมาะสมกับอาชีพที่จะเลือกศึกษาต่อและประกอบอาชีพ อาชีพแต่ละอาชีพต้องการแบบอย่างที่มีลักษณะพิเศษของความสามารถ ความสนใจ และคุณลักษณะเฉพาะตัว (จำเนียร ช่างโชติ. 2525 : 88 ; อ้างอิงมาจาก Holland. 1966 : 132) ซึ่งสอดคล้องกับ สำนาว์ ขจรศิรินทร์ (2529 : 2) ที่กล่าวว่า อาชีพแต่ละอาชีพมีความแตกต่างกัน อาชีพบางอย่างอาจจะเหมาะกับบุคลิกภาพของคนหนึ่ง แต่ก็อาจจะไม่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของอีกคนหนึ่ง การเลือกประกอบอาชีพจึงจำเป็นต้องให้เหมาะสมกับคุณลักษณะของแต่ละบุคคล ดังนั้นการรับรู้ตนเองในด้านต่าง ๆ ได้แก่ คุณลักษณะ ความสนใจ และความถนัด จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะการรับรู้เกี่ยวกับตนเองมากย่อม

ทำให้รู้จักตนเองมากด้วย เมื่อรู้จักตนเองมากการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองย่อมเป็นไปได้สูง การเข้าไปประกอบอาชีพทำให้บุคคลได้ค้นพบคุณลักษณะของตนเองมากขึ้น ถ้าได้ประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของตน จะเกิดความพึงพอใจซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อประสิทธิภาพของงาน ทั้งนี้เพราะเมื่อเกิดความพึงพอใจในอาชีพจะเอาใจใส่งาน ตั้งใจทำงานด้วยความกระตือรือร้น ในทางตรงกันข้ามกับบุคคลใดประกอบอาชีพนั้นแล้วเกิดความไม่พึงพอใจในอาชีพด้วยสาเหตุใดก็ตามจะปฏิบัติงานเลื่องลง ดึงเน้นการรับรู้ตนเองในด้านต่าง ๆ ได้แก่ คุณลักษณะ ความสนใจ และความถนัด ก่อนเข้าไปสู่อาชีพนั้น ๆ ไม่ได้เป็นหลักประกันเสมอไปว่าบุคคลนั้นจะมีความพึงพอใจในอาชีพ เพราะเมื่อบุคคลเหล่านั้นเข้าสู่อาชีพแล้วได้ทราบถึงลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในอาชีพ ต้องย้าย โยน และลาออกไป

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของพยาบาลกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้มาใช้ในการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ เพื่อนักเรียนจะได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและประกอบอาชีพที่เหมาะสม

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของพยาบาลกับความพึงพอใจในอาชีพพยาบาล
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของพยาบาลตามตัวแปรสถานภาพ และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลตามตัวแปรสถานภาพและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานในการวิจัย

1. คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล
2. คุณลักษณะของพยาบาลและความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวก
เมื่อพิจารณาตามตัวแปรสถานภาพ
3. คุณลักษณะของพยาบาลและความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวก
เมื่อพิจารณาตามตัวแปรระยะเวลาในการปฏิบัติงาน
4. คุณลักษณะของพยาบาลแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของ
พยาบาล
5. คุณลักษณะของพยาบาลโดยส่วนรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพ
ของพยาบาล เมื่อพิจารณาแต่ละระดับของความพึงพอใจ
6. พยาบาลที่มีสถานภาพต่างกันมีคุณลักษณะของพยาบาลต่างกัน
7. พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีคุณลักษณะของพยาบาลต่างกัน
8. พยาบาลที่มีสถานภาพต่างกันมีความพึงพอใจในอาชีพต่างกัน
9. พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความพึงพอใจในอาชีพต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เป็นแนวทางในการให้ข้อมูลแก่นักเรียน เพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการวางแผน
การเรียนและประกอบอาชีพต่อไป และเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพพยาบาล

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลวชิรพยาบาล โรงพยาบาลตากสิน และโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ ในปี พ.ศ. 2532 จำนวน 1,758 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลวชิรพยาบาล โรงพยาบาลตากสิน และโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ ในปี พ.ศ. 2532 ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากร จำนวน 300 คน

3. ตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 สถานภาพ

- 1) โสด
- 2) สมรส

3.1.2 ประสบการณ์

- 1) 1 - 5 ปี
- 2) 6 - 10 ปี
- 3) 11 ปีขึ้นไป

3.1.3 คุณลักษณะของพยาบาล แบ่งเป็น 8 ด้านดังนี้

- 1) ความรู้ความสามารถทางการพยาบาล
- 2) ทักษะในการพยาบาล
- 3) ความสามารถในการตัดสินใจ
- 4) ความรับผิดชอบ
- 5) ความมีมนุษยสัมพันธ์
- 6) ความเสียสละ

7) ความอดุสาหะ

8) ความมีวินัยในตนเอง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจในอาชีพ ซึ่งแบ่งเป็น 10 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ความสำเร็จในการทำงาน

3.2.2 การยอมรับนับถือ

3.2.3 ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

3.2.4 ลักษณะงาน

3.2.5 ความรับผิดชอบ

3.2.6 นโยบายและการบริหาร

3.2.7 สภาพแวดล้อมในการทำงาน

3.2.8 ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

3.2.9 เงินเดือนและสวัสดิการ

3.2.10 ความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะ หมายถึง การแสดงออกในรูปแบบของการปฏิบัติงานของพยาบาลเมื่อพบกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ขณะที่ปฏิบัติงาน ดังนี้

1.1 ความรู้ความสามารถทางการพยาบาล หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกที่สามารถรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ป่วยและสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนป้องกันรักษา ฟื้นฟู และส่งเสริมสมรรถภาพ รวมทั้งนำความรู้ทางทฤษฎีมาใช้ในการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม

1.2 ทักษะในการพยาบาล หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกที่สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้อง คล่องแคล่วและรวดเร็วในการให้ความรู้ การพยาบาล การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ

1.3 ความสามารถในการตัดสินใจ หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกว่าจะสามารถพิจารณาเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นในปัจจุบันทันด่วน

1.4 ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกว่าจะมีความตระหนักและสำนึกในหน้าที่ เอาใจใส่ผู้ป่วย มีใจจดจ่อต่อหน้าที่ปฏิบัติ นำความรู้มาใช้ในการปรับปรุงการพยาบาล และติดตามผลหลังจากให้การพยาบาลผู้ป่วยไปแล้ว

1.5 ความมีมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกว่าจะสามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ป่วย ญาติผู้ป่วย และเพื่อนร่วมงาน ซึ่งได้แก่ การยิ้มแย้มแจ่มใส การพูดจาเหมาะสมกับบุคคล การรู้จักทักทายก่อน การรู้จักการให้ การรับ ยกย่องชมเชย เป็นผู้ฟังที่ดี การยอมรับความคิดเห็นและสามารถประสานงานกับผู้อื่นได้

1.6 ความเสียสละ หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกว่าจะทำงานอุทิศตนด้วยความเต็มใจในการช่วยเหลือผู้ป่วย มีความอดทนต่อการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ป่วยและญาติผู้ป่วย มีความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วยพร้อมที่จะทนต่อความยากลำบากในการพยาบาล

1.7 ความอดสาหัส หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกว่าจะมีความตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จ และมีความมานะบากบั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหา

1.8 ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกว่าจะสามารถควบคุมพฤติกรรมให้เป็นไปตามระเบียบของหน่วยงานด้วยตนเองในเรื่อง การแต่งกาย การตรงต่อเวลา และการซื้อตรงต่อหน้าที่

2. ความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล หมายถึง ความรู้สึกชอบ ยินดี หรือสุขใจของพยาบาลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงาน การยอมรับนับถือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ลักษณะงาน ความรับผิดชอบ นโยบายและการบริหาร สภาพแวดล้อมในการทำงาน ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เงินเดือนและสวัสดิการ และความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความสำเร็จในการทำงาน หมายถึง การที่พยาบาลรู้สึกพอใจในความสมบูรณ์ของงาน ความพอใจและภูมิใจในผลงาน และความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการทำงานให้สำเร็จลุล่วงไป

2.2 การยอมรับนับถือ หมายถึง การที่พยาบาลรู้สึกพอใจในการยอมรับ เห็นด้วย การได้รับคำชมเชย ความไว้วางใจ และกำลังใจจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน

2.3 ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน หมายถึง การที่พยาบาลรู้สึกพอใจในโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น มีโอกาสได้รับการฝึกอบรมหรือการศึกษาต่อเพื่อให้ได้รับวุฒิสูงขึ้น หรือเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของตนเอง

2.4 ลักษณะงาน หมายถึง การที่พยาบาลรู้สึกพอใจในงานที่ทำเหมาะสมกับเวลา ความสนใจ และความรู้ความสามารถ

2.5 ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่พยาบาลรู้สึกพอใจที่มีอิสระในการดำเนินงาน หรือแก้ปัญหาการดำเนินงานด้วยตนเอง

2.6 นโยบายและการบริหาร หมายถึง การที่พยาบาลรู้สึกพอใจในการดำเนินงานภายในโรงพยาบาล มีการวางหลักการ นโยบาย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

2.7 สภาพแวดล้อมในการทำงาน หมายถึง การที่พยาบาลรู้สึกพอใจในสภาพของ บริเวณโรงพยาบาล อาคาร สถานที่ ความสะอาดสงบ วัสดุอุปกรณ์เพียงพอกับการปฏิบัติงานและ ปริมาณที่เหมาะสม

2.8 ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น หมายถึง การที่พยาบาลรู้สึกพอใจในการปะทะสังสรรค์กับบุคคลอื่น ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณต่าง ๆ

2.9 เงินเดือนและสวัสดิการ หมายถึง การที่พยาบาลรู้สึกพอใจในผลตอบแทน จากการทำงาน เช่น ค่าจ้าง เงินเดือนและสวัสดิการ

2.10 ความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง การที่พยาบาลรู้สึกพอใจว่าจะ ได้ทำงานในตำแหน่งและสถานที่นั้นนานคงทน

ในการแบ่งระดับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 ระดับคือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลระดับสูง หมายถึง การที่พยาบาลมีคะแนน ความพึงพอใจในอาชีพ ระหว่าง 136.544 - 163.00

2) ความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลระดับกลาง หมายถึง การที่พยาบาลมีคะแนนความพึงพอใจในอาชีพ ระหว่าง 108.013 - 136.543

3) ความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลระดับต่ำ หมายถึง การที่พยาบาลมีคะแนนความพึงพอใจในอาชีพ ระหว่าง 81.00 - 108.012

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. คุณลักษณะของพยาบาล
2. ความพึงพอใจในอาชีพ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของพยาบาล
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล
 - 3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

1. คุณลักษณะของพยาบาล

เนื่องจากอาชีพแต่ละอาชีพมีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนกัน ดังนั้น ผู้ประกอบอาชีพแต่ละอาชีพ จึงมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไปด้วย บางอาชีพต้องการลักษณะพิเศษของความสามารถ ความถนัด และคุณลักษณะเฉพาะตัว โดยเฉพาะอาชีพพยาบาล ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการทางด้านสุขภาพอนามัย บริการสังคม พยาบาลจึงต้องมีความเสียสละ มีความเมตตา กรุณา เห็นอกเห็นใจผู้เจ็บป่วย มีความอดทนถึงแม้ว่าจะต้องเหน็ดเหนื่อยทั้งร่างกายและจิตใจ สมาคมพยาบาลแห่งชาติ (The National League of Nursing Education) ได้กำหนดคุณลักษณะของพยาบาลที่ดีไว้หลายประการตามที่ รีส (Reece. 1961 : 173) ได้เสนอว่า พยาบาลที่ดีต้องรู้จักปรับตนเอง มีความมั่นคง ว่องไว กระตือรือร้น มีความสนใจกว้างขวาง เปิดเผย ไร้เรงแถมใส่ มีทัศนคติที่ดีต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ มีสติรอบคอบ มีการตัดสินใจที่ดี ให้ความร่วมมือที่ดี มีความเป็นอิสระ มีความสามารถในการรักษาพยาบาล ขวนขวายหาความรู้อยู่เสมอ ไร้เรงแถมใส่ รู้จักบังคับตนเอง มีความคิดลึกซึ้ง มีไหวพริบดี มีอารมณ์ขัน มีความจดจำดี มีความว่องไวต่อการสังเกต และตัดสินใจรวดเร็วได้ผลดี

ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของพยาบาลในประเทศไทย คัมภีร์ มัลลิกะมาส
(2518 : 17) ได้สรุปคุณลักษณะของพยาบาลที่ดีไว้ดังนี้

1. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีจิตใจดี และอารมณ์มั่นคง
2. สามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข
3. มีไหวพริบ วิจารณ์ญาติ ช่างสังเกต มีการตัดสินใจดี มีสติปัญญาดี เฉลียวฉลาด
4. มีความสุขุม ละเอียดยอบคอบ
5. มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน
6. มีทักษะในการปฏิบัติงานพยาบาล
7. มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน
8. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน สามารถรักษาความลับของผู้ป่วย เป็นที่ไว้วางใจได้
9. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน
10. มีกิริยามารยาทเรียบร้อย ส่ารวม รู้จักกาลเทศะ และสามารถควบคุมตนเองได้
11. ปฏิบัติงานด้วยความอดทน เสียสละ พร้อมทั้งจะเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น
12. มีความพึงพอใจในงานที่ทำ ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น
13. เป็นผู้มีความประพฤติดี

นอกจากนี้ กองงานวิทยาลัยพยาบาล และ ล้วน สายยศ (รัตนา ศรีเหรียญ. 2529 : 13 ; อ้างอิงมาจาก กองงานวิทยาลัยพยาบาล และ ล้วน สายยศ. 2527 : 1 - 12) ได้สำรวจคุณลักษณะของพยาบาล พบว่า พยาบาลมีลักษณะดังนี้

1. มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานสูง
2. มีความเสียสละ มีความเมตตากรุณา และรู้จักให้อภัย
3. มีความรู้ความสามารถในการให้การพยาบาลผู้ป่วย
4. มีมนุษยสัมพันธ์
5. มีทักษะในการให้การพยาบาลผู้ป่วย
6. มีกิริยาวาจาสุภาพเรียบร้อย อ่อนหวาน
7. มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่อวิชาชีพและตนเอง

8. มีการตัดสินใจที่ดีและถูกต้อง ช่างสังเกต
9. มีสุขภาพที่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ
10. มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ
11. มีความละเอียด สุขุมรอบคอบ
12. มีลักษณะดี แต่งกายสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย

ส่วน อุดม สุภาไตร และ สมจิตต์ กาญจนโกศล (2530 : 36) กล่าวว่า พยาบาลที่พึงประสงค์จะต้องมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความรู้ในการปฏิบัติการพยาบาล
2. มีวิจรรณญาณในการตัดสินใจ
3. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
4. มีบทบาทเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
5. สามารถให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย
6. มีคุณธรรม จริยธรรม
7. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

รัตนา ศรีเหรียญ (2529 : 14) มีความคิดเห็นว่า คุณลักษณะของพยาบาลมีดังนี้

1. ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล
2. ทักษะในการให้การพยาบาล
3. ความสามารถในการตัดสินใจ
4. ความรอบคอบ
5. การพัฒนาตนเอง
6. ความรับผิดชอบ
7. ความมีวินัยในตนเอง
8. ความมีมนุษยสัมพันธ์
9. อุบนิสัยที่ดี
10. ความเสียสละในวิชาชีพ

* จากการศึกษาคุณลักษณะของพยาบาล ทั้งในและต่างประเทศ พบว่า การกำหนดคุณลักษณะของพยาบาลค่อนข้างสอดคล้องกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอแบ่งคุณลักษณะของพยาบาลเป็น 8 ด้าน ดังนี้

1. ความรู้ความสามารถทางการพยาบาล หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกว่าจะสามารถรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ป่วยและสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนป้องกันรักษา ฟื้นฟูและส่งเสริมสมรรถภาพ รวมทั้งนำความรู้ทางทฤษฎีมาใช้ในการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม
2. ทักษะในการพยาบาล หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกว่าจะสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้อง คล่องแคล่วและรวดเร็วในการให้ความรู้ การพยาบาล การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ
3. ความสามารถในการตัดสินใจ หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกว่าจะสามารถพิจารณาเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นในปัจจุบันทันด่วน
4. ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกว่าจะมีความตระหนักและสำนึกในหน้าที่ เอาใจใส่ผู้ป่วย มีใจจดจ่อต่องานที่ปฏิบัติ นำความรู้มาใช้ในการปรับปรุงการพยาบาลและติดตามผลหลังจากให้การพยาบาลผู้ป่วยไปแล้ว
5. ความมีมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกว่าจะสามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ป่วยญาติผู้ป่วย และเพื่อนร่วมงาน ซึ่งได้แก่ การยิ้มแย้มแจ่มใส การพูดจาเหมาะสมกับบุคคล การรู้จักหักท่ายก่อน การรู้จักการให้ การรับ ยกย่องชมเชย เป็นผู้ฟังที่ดี การยอมรับความคิดเห็นและสามารถประสานงานกับผู้อื่นได้
6. ความเสียสละ หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกว่าจะทำงานอุทิศตนด้วยความเต็มใจในการช่วยเหลือผู้ป่วย มีความอดทนต่อการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ป่วยและญาติผู้ป่วย มีความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วยพร้อมที่จะทนต่อความยากลำบากในการพยาบาล
7. ความอดุสาหะ หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกว่าจะมีความตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จ และมีความมานะบากบั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหา
8. ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกว่าจะสามารถควบคุมพฤติกรรมให้เป็นไปตามระเบียบของหน่วยงานด้วยตนเองในเรื่อง การแต่งกาย การตรงต่อเวลา และการซื้อตรงต่อหน้าที่

บทบาทหน้าที่ของพยาบาล

ทัศนาศา บัญทอง (2530 : 218) กล่าวว่า บทบาทของพยาบาลแตกต่างจากวิชาชีพอื่น ๆ คือต้องให้บริการเกี่ยวข้องกับความเป็นความตายของชีวิตมนุษย์ ได้มีผู้กำหนดบทบาทหน้าที่ของพยาบาลไว้หลายคน เช่น ฟลอเรนซ์ นิงดิงเกล ระบุหน้าที่รับผิดชอบของพยาบาล ดังนี้ (Monica. 1979 : 34)

1. การดูแลเกี่ยวกับความสบายของผู้ป่วย
2. การให้อาหาร
3. การออกกำลังกาย
4. การดูแลความสะอาดส่วนบุคคล
5. การดูแลเกี่ยวกับการหลับสนอนและพักผ่อน
6. การจัดการกิจกรรมที่ทำให้ผู้ป่วยเกิดความเพลิดเพลิน
7. การดูแลทางสังคมและส่วนตัว
8. การดูแลการขับถ่าย
9. การดูแลความปลอดภัย
10. การจัดการด้านสุขอนามัย
11. การสอนผู้ป่วย
12. การป้องกันโรคแทรกซ้อน
13. การส่งเสริมสุขภาพอนามัย
14. การดูแลทางด้านอารมณ์และการให้คำปรึกษา

จากการสัมมนาเรื่อง การกำหนดลักษณะงาน สายงาน และโครงสร้างการบริหารงานพยาบาล ณ ห้องประชุมศักรินทร์ภักดี วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย เมื่อวันที่ 18 - 19 ธันวาคม 2525 ได้กำหนดลักษณะงานพยาบาลไว้ดังนี้ (จรัสศรี ร่มะवास. 2526 : 17 - 18)

1. ให้การพยาบาลผู้ป่วยในระยะวิกฤตหรือภาวะที่เป็นอันตรายต่อชีวิต
2. ปฏิบัติงานโดยการสืบค้นเกี่ยวกับปัญหาความเจ็บป่วย ความต้องการ สภาพปัจจุบัน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ สังคม วิเคราะห์ วินิจฉัย จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

วางแผนปฏิบัติการพยาบาล และปฏิบัติการพยาบาลโดยประยุกต์ความรู้ การตัดสินใจ และทักษะพิเศษกับผู้ป่วยเฉพาะรายได้เป็นอย่างดี

3. วางแผนให้หมีพยาบาลอย่างต่อเนื่อง และช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมก่อนที่แพทย์จะมาดำเนินการรักษาต่อไป
 4. ปฏิบัติการพยาบาลโดยดูแลผู้ป่วยให้ได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐาน เช่น การออกกำลังกายที่เหมาะสม การได้รับสารอาหารครบถ้วนตามหลักโภชนาการ และสภาวะของผู้ป่วยแต่ละโรค
 5. ปฏิบัติการตามแผนการรักษา เช่น การให้ยา การทำแผล
 6. ให้การพยาบาลฉุกเฉิน เพื่อบรรเทาอาการและช่วยชีวิตผู้ป่วย
 7. ช่วยเหลือและประคับประคองจิตใจของผู้ป่วยและครอบครัวให้พ้นภาวะความเครียดและวิตกกังวล ซึ่งเกิดจากการเจ็บป่วย
 8. คัดกรองและส่งต่อผู้ป่วยเพื่อการรักษาที่ถูกต้องต่อไป
 9. รับผิดชอบและควบคุมแผนต่าง ๆ เช่น
 - 9.1 การให้ภูมิคุ้มกันโรคต่าง ๆ
 - 9.2 การวางแผนครอบครัว
 - 9.3 การอนามัยแม่และเด็ก
 - 9.4 การควบคุมและป้องกันโรค
 - 9.5 การส่งเสริมสุขภาพจิต
 10. ให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน
 11. ให้คำแนะนำและสาธิตการเตรียมและจัดอาหารที่เหมาะสมแก่ประชาชน โดยเฉพาะเด็กและหญิงวัยเจริญพันธุ์
 12. ใช้ผลการวิจัยจากแหล่งวิชาการให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการพยาบาล
 13. ติดตามผล ให้คำแนะนำวิธีการปฏิบัติตนแก่ผู้ป่วย ภายหลังจากจำหน่ายจากโรงพยาบาล
- ตลอดจนให้ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาตามความเหมาะสม

นอกจากนั้น อุดม สุภาไตร และ สมจิตต์ กาญจนภคิน (2530 : 43) มีความคิดเห็น
ว่าบทบาทพยาบาลครอบคลุมการปฏิบัติงานพยาบาลต่าง ๆ ดังนี้

1. ให้การพยาบาล ทั้งด้าน ป้องกัน ส่งเสริม ให้การรักษาพยาบาล ตลอดจนการฟื้นฟู
สภาพอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ให้การรักษาเบื้องต้น สามารถวิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาของชุมชนด้วยวิธีการ
ที่เหมาะสม
3. เป็นผู้ริเริ่ม ส่งเสริม ให้เห็นคุณค่าของการมีชีวิตที่ดีขึ้น
4. บริหารงาน ติดต่อบริการงานกับผู้ที่มาจากหน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนทุกระดับ
5. ให้ความรู้ คำแนะนำด้านสุขภาพอนามัย
6. นิเทศเพื่อส่งเสริมงานด้านพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวกับงานสาธารณสุขมูลฐาน
7. สัมภาษณ์ ส่งเสริม และร่วมมือ ในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ชุมชนบรรลุเป้าหมาย
ของการมีสุขภาพดีถ้วนหน้า
8. มีความสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
เช่น การใช้ยาสมุนไพร
9. มีความเข้าใจความแตกต่างของมนุษย์ในด้านความต้องการ ทัศนคติ ค่านิยม
ประเพณี ภาวะเศรษฐกิจ และมาตรฐานการครองชีพในแต่ละท้องถิ่น
10. มีความรักเพื่อนมนุษย์
11. เป็นนักประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยให้แก่ผู้มารับบริการและ
ประชาชนทั่วไป

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า ขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลในการปฏิบัติการ
พยาบาล มีดังนี้

1. งานด้านการรักษาพยาบาล
2. งานด้านการป้องกันโรค
3. งานด้านการส่งเสริมสุขภาพ

2. ความพึงพอใจในอาชีพ

ความหมายของความพึงพอใจในอาชีพ

ความพึงพอใจในอาชีพ (หรือบางคนเรียกว่า ความพึงพอใจในงาน) ได้มีผู้ให้ความหมายแตกต่างกัน ดังนี้

กิลเมอร์ (Gilmer. 1966 : 245 - 255) ได้ให้ความหมาย ความพึงพอใจในอาชีพว่า เป็นผลของทัศนคติต่าง ๆ ของบุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงาน และมีความสัมพันธ์กับลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งความพึงพอใจนั้น ได้แก่ รู้สึกว่ามีความสำเร็จในผลงาน ได้รับการยกย่อง และมีโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน

โวลแมน (Wolman. 1975 : 478) มีความคิดเห็นว่า ความพึงพอใจในอาชีพ หมายถึง ความรู้สึกมีความสุขของบุคคล ความอึดอึ้งใจ เมื่อความต้องการหรือแรงจูงใจของตนได้รับการตอบสนอง

ส่วน สเตราส์ และ เซลส์ (Strauss and Sayles. 1960 : 119 - 121) มีความคิดเห็นว่า ความพึงพอใจในอาชีพ หมายถึง ความรู้สึกพอใจในการทำงานที่ทำได้ และเต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ บุคคลจะรู้สึกพอใจในงานที่ทำเมื่องานนั้นให้ประโยชน์ตอบแทน ทั้งด้านวัตถุและจิตใจ รวมทั้งสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลได้ ซึ่งแนวความคิดของ สเตราส์ (Strauss) และเซลส์ (Sayles) สอดคล้องกับความคิดเห็นของ กิตติมา ปรีดีติลล (2529 : 321 - 322) ที่กล่าวว่า เป็นความรู้สึกที่ชอบหรือพอใจที่มีต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจด้านต่าง ๆ ของงานและผู้ปฏิบัติงานนั้นได้รับการตอบสนองความต้องการ และ หิน คงพล (2529 : 21) ก็มีความคิดเห็นว่า เป็นความรู้สึกรัก ชอบ ยินดี เต็มใจ หรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่องานที่เขาปฏิบัติ ความพึงพอใจในการทำงานเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ

สำหรับ วันชัย วิเศษสุวรรณ (2527 : 5) ได้ให้ความหมาย ความพึงพอใจในอาชีพว่าเป็นความพึงพอใจที่เกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการในปัจจุบันที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจหรือกระตุ้นให้มีความตั้งใจและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยุคล ทองตัน (2528 :

14) มีความคิดเห็นว่า ความพึงพอใจในอาชีพ เป็นเรื่องของความรู้สึกที่ดี มีความสุขของบุคคลต่อ งานที่กำลังปฏิบัติอยู่ และความพึงพอใจจะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงาน

จากความหมายต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในอาชีพ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ยินดี หรือสุขใจของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน

ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในอาชีพ

ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในอาชีพที่สำคัญมีอยู่ 2 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's Theory of Motivation)

ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow) หรือเรียกว่า ทฤษฎีลำดับของความต้องการ (Need - Hierachy Theory) ทฤษฎีนี้มีสมมุติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนี้ (ธงชัย สันติวงษ์. 2519 : 381)

1. คนทุกคนมีความต้องการและความต้องการนี้จะอยู่ตลอดเวลา และไม่มีที่สิ้นสุด
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจอีกต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่ยัง เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม
3. ความต้องการของคนจะมีลักษณะ เป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูงตามลำดับของความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต้นได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงจะ เรียกร้องให้มีการตอบสนอง

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 324) ได้สรุปลักษณะของการจูงใจว่าต้องเป็นไปตาม ลำดับขั้นของความต้องการซึ่งมีลักษณะจากต่ำไปหาสูง ดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นมูลฐานของมนุษย์ และเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร อากาศ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การพักผ่อน และความต้องการทางเพศ
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) เป็นความรู้สึกที่ต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงความก้าวหน้าและความอบอุ่นใจ

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging needs)

เมื่อความต้องการทางด้านร่างกาย และความปลอดภัยได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการทางด้านสังคมก็จะเริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคล เป็นความต้องการที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ให้ความสำคัญยอมรับตนเข้าเป็นสมาชิก ได้รับความรักจากคนอื่นและเพื่อนร่วมงาน

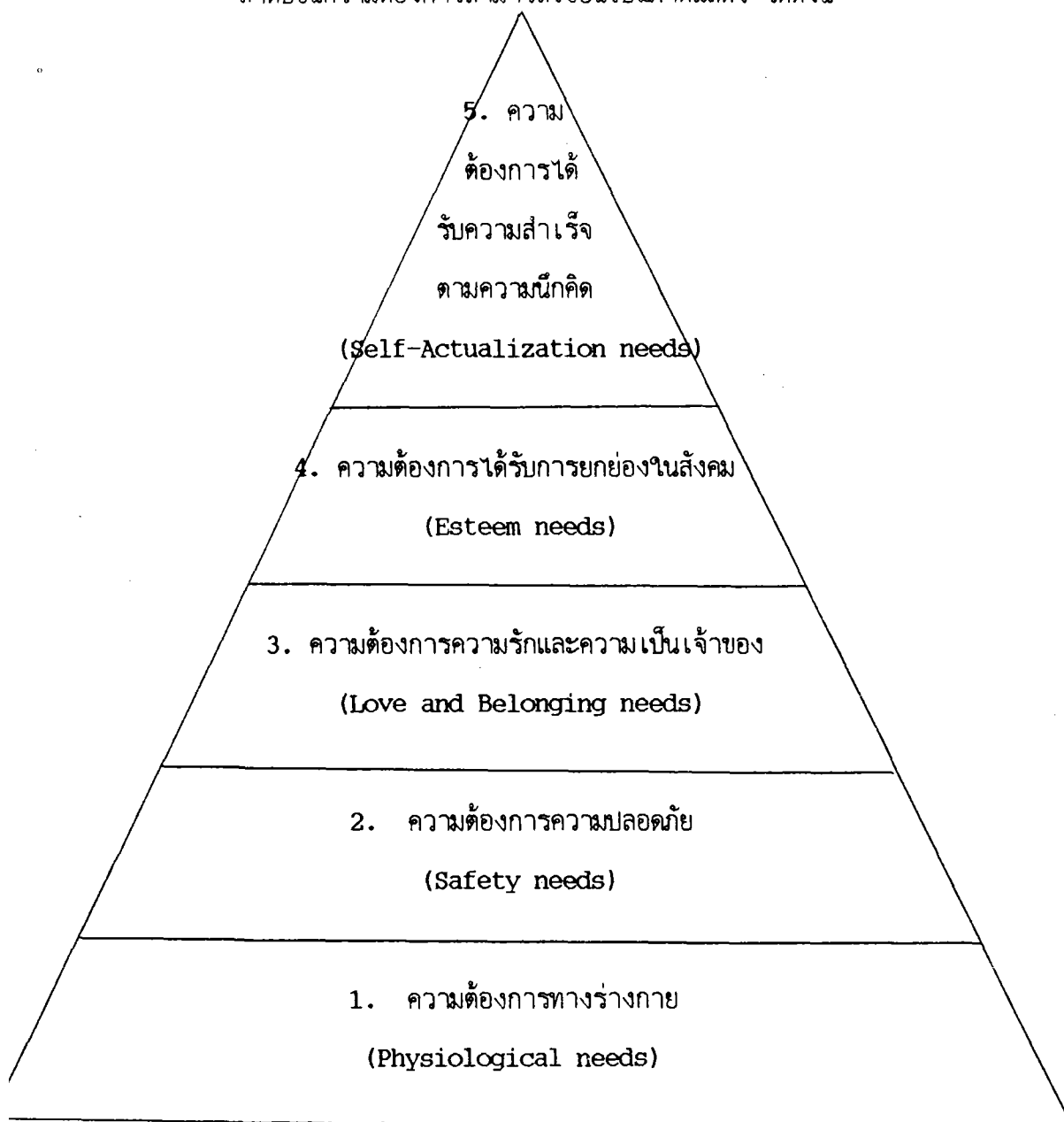
4. ความต้องการได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem needs) ความต้องการด้านนี้

เป็นความต้องการระดับสูง เกี่ยวกับความอยากเด่นในสังคม ความต้องการอยาก让别人ยกย่องสรรเสริญ รวมถึงความเชื่อมั่นในตนเองในเรื่องของความรู้ความสามารถ ความเป็นอิสระและเสรีภาพ

5. ความต้องการได้รับความสำเร็จตามความนึกคิด (Self-Actualization needs)

เป็นความต้องการระดับสูง ซึ่งเป็นความต้องการที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความคิดของตน เป็นความต้องการที่ยากแก่การเสาะแสวงหามาได้

ลำดับชั้นความต้องการสามารถเขียนเป็นภาพแสดง ได้ดังนี้

2. ทฤษฎีจูงใจ-ค้ำจุน หรือทฤษฎีสององค์ประกอบ

ทฤษฎีจูงใจ-ค้ำจุน หรือทฤษฎีสององค์ประกอบ หมายถึง ทฤษฎีความพึงพอใจและ ามพึงพอใจของ เฮอรรช เบอร์ก (Herzberg) องค์ประกอบทั้งสองนี้ ก่อให้เกิดความพอใจและ ความไม่พึงพอใจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ปัจจัยจูงใจ (Motivator factors) และ

ปัจจัยค่าจูง (Hygiene factors) มีรายละเอียดดังนี้ (จรุง ผาสวรรณ. 1972 : 6 - 8)

1. ปัจจัยจูงใจ (Motivator factors) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในงานและความก้าวหน้าในอนาคต ซึ่งมีอยู่ 5 ประการดังนี้

1.1 ความสำเร็จในการทำงาน (Achievement) หมายถึง ความเสร็จสมบูรณ์ของงาน ความสามารถในการแก้ปัญหา การมองเห็นผลงาน ความชัดเจนของงาน ซึ่งถ้าไม่มีความสำเร็จในการทำงานจะทำให้เกิดความสับสนและความไม่บรรลุผลของงาน

1.2 การยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การยอมรับ หรือเห็นด้วยกับความสำเร็จจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ซึ่งถ้าขาดการยอมรับนับถือ จะทำให้เกิดการไม่ยอมรับ การได้รับคำตำหนิติเตียน หรือการกล่าวโทษ

1.3 ลักษณะงาน (Work itself) หมายถึง การลงมือกระทำหรือการทำงานเป็นขั้นเป็นอันซึ่งเป็นการกำหนดเวลา หรือเป็นกิจวัตร หรือยืดหยุ่นได้ อาจมีการสร้างสรรค์งานไม่ว่าจะเป็นงานง่ายหรืองานยาก รวมทั้งสามารถทำให้เกิดโอกาสที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่สมบูรณ์หรือสามารถทำงานให้เสร็จในเวลาอันสั้น

1.4 ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง การจัดลำดับของการทำงานได้เองโดยปราศจากผู้บังคับบัญชา หรือการทำงานใหม่โดยไม่ต้องบอกล่วงหน้า

1.5 ความก้าวหน้าในตำแหน่งการทำงาน (Advancement) หมายถึง ผลหรือการมองเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในสถานภาพของบุคคล หรือตำแหน่งในสถานที่ทำงาน

2. ปัจจัยค่าจูง (Hygiene factors) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งมีอยู่ 9 ประการ ดังนี้

2.1 เงินเดือน (Salary) หมายถึง ผลตอบแทนจากการทำงาน เช่น ค่าจ้าง เงินเดือน หรือสิ่งอื่น ๆ ที่ได้มาจากการปฏิบัติงาน

2.2 โอกาสก้าวหน้า (Possibility of growth) หมายถึง การที่บุคคลมีโอกาสได้รับการแต่งตั้ง โยกย้ายตำแหน่งในหน่วยงาน หรือการมีทักษะเพิ่มขึ้นในวิชาชีพ

2.3 ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (Interpersonal relationship) หมายถึง การปะทะสังสรรค์ของบุคคลกับบุคคลอื่น ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาใน

สถานการณ์ต่าง ๆ

2.4 สถานภาพ (Status) หมายถึง สถานภาพของบุคคลในสายตาคนอื่น หรือเป็นการรับรู้จากบุคคลอื่น

2.5 การนิเทศงาน (Supervision) หมายถึง สถานการณ์ที่ผู้บังคับบัญชาสามารถวิเคราะห์ความสามารถของผู้ทำงานได้ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ที่มีลักษณะอยู่ในขอบเขต หรือทำงานอิสระ

2.6 นโยบายและการบริหาร (Policy and administration) หมายถึง ความสามารถในการจัดลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ของการทำงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นนโยบายทั้งหมดของหน่วยงาน ตลอดจนความสามารถในการบริหารงานให้สอดคล้องกับนโยบายนั้น

2.7 สภาพแวดล้อมในการทำงาน (Working conditions) หมายถึง สภาพเหมาะสมในการทำงาน ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย หรือความสะดวกสบายในการทำงาน

2.8 สภาพความเป็นอยู่ (Personal life) หมายถึง สถานการณ์ของบุคคลที่ทำให้มีความสุขในช่วงเวลาที่ไม่ทำงาน ซึ่งทำให้บุคคลมีความรู้ที่ติดต่อกันของเขา

2.9 ความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน (Job security) หมายถึง ความรู้สึกปลอดภัยว่าจะได้ทำงานในตำแหน่งและสถานที่นั้นนานคงทน

นอกจากนั้น กิลเมอร์ (Gilmer. 1967 : 380 - 384) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อความพึงพอใจในอาชีพมี 10 ประการ คือ

1. ความมั่นคงปลอดภัย (Security) ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน การได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชา
2. โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน (Oppertunity for advancement) การมีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น
3. ค่าจ้าง (Wages) ผู้ทำงานในโรงงานจะเห็นความสำคัญของค่าจ้างมากกว่าผู้ทำงานในหน่วยงานของรัฐ
4. ลักษณะของงานที่ทำ (Intrinsic aspects of the job) ถ้างานมีลักษณะตรงกับความต้องการมากจะทำให้เกิดความพึงพอใจมาก

5. การนิเทศงาน (Supervision) การนิเทศงานมีความสำคัญที่จะทำให้ผู้ทำงานมีความรู้สึกพอใจหรือมุ่งพอใจต่องานได้

6. ลักษณะทางสังคม (Social aspects of the job) ถ้าสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีจะเกิดความพึงพอใจมาก

7. การติดต่อสื่อสาร (Communication)

8. สภาพแวดล้อมในการทำงาน (Working conditions) ได้แก่ แสง เสียง อากาศ และชั่วโมงการทำงาน

9. สิ่งตอบแทนที่เป็นประโยชน์เกื้อกูล (Benefits) เช่น เงินบำเหน็จตอบแทนเมื่อออกจากงาน บริการรักษาพยาบาล สวัสดิการที่หักภาษี

10. สถานที่ทำงานและการดำเนินงาน (Company and Management) ได้แก่ ความพอใจต่อสถานที่ทำงาน การดำเนินงาน และชื่อเสียงของหน่วยงาน

ส่วน บาร์นาร์ด (Barnard. 1966 : 142 - 149) ได้กล่าวถึงสิ่งจูงใจซึ่งหน่วยงานหรือผู้บริหารใช้เป็นเครื่องกระตุ้นบุคคลให้เกิดความพึงพอใจในอาชีพไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ (Material inducements) ได้แก่ เงิน สิ่งของหรือสภาวะทางกายที่ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานเป็นการตอบแทน เป็นการชดเชยหรือเป็นรางวัลที่เขาได้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานมาแล้วเป็นอย่างดี

2. สิ่งจูงใจที่เป็นโอกาสของบุคคลซึ่งไม่ใช่วัตถุ (Personal non - material opportunities) เป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมความร่วมมือในการทำงานมากกว่ารางวัลที่เป็นวัตถุ เพราะสิ่งจูงใจนี้เป็นโอกาสที่บุคคลจะได้รับแตกต่างจากคนอื่น เช่น เกียรติภูมิ การให้สิทธิพิเศษ และการมีอำนาจ เป็นต้น

3. สภาพทางกายภาพที่พึงปรารถนา (Desirable physical conditions) หมายถึง สิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ได้แก่ สถานที่ทำงาน เครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญอาจก่อให้เกิดความสุขทางกายในการทำงาน

4. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ (Ideal benefactions) หมายถึง สมรรถภาพของหน่วยงานที่สนองความต้องการของบุคคลในด้านความภูมิใจที่ได้แสดงฝีมือ การได้มีโอกาสช่วยเหลือ

ครอบครัวตนเองและผู้อื่น ทั้งการได้แสดงความภักดีต่อหน่วยงาน

5. ความดึงดูดใจในทางสังคม (Associational attractiveness) หมายถึง ความสัมพันธ์ฉันมิตร ซึ่งถ้าความสัมพันธ์เป็นไปด้วยดี จะทำให้เกิดความผูกพันและความพอใจร่วม งานกับหน่วยงาน

6. การปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับวิธีการ และทัศนคติของบุคคล (Adaptation of conditions to habitual methods and attitudes) หมายถึง การปรับปรุงตำแหน่งงาน วิธีทำงานให้สอดคล้องกับความสามารถของบุคลากร ซึ่งแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกัน

7. โอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการทำงาน (The opportunity of enlarged participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรรู้สึกมีส่วนร่วมในงาน เป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งของหน่วยงาน มีความรู้สึกเท่าเทียมกันในหมู่ผู้ร่วมงาน และมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน

8. สภาพของการอยู่ร่วมกัน (The condition of communion) หมายถึง ความพอใจของบุคคลในด้านสังคม หรือความมั่นคงในทางสังคม ซึ่งจะ使人รู้สึกมีหลักประกันและมีความมั่นใจในการทำงาน

กิเซลลิ และ บราวน์ (Ghiselli and Brown. 1955 : 430 - 433) ให้ความเห็นว่า องค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในอาชีพที่สำคัญมี 5 ประการ คือ

1. ระดับอาชีพ ถ้าอาชีพอยู่ในสถานะสูงเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั่วไป ก็จะเป็นที่พึงพอใจของผู้ประกอบอาชีพนั้น
2. สภาพการทำงาน ต้องมีลักษณะสะดวกสบาย เหมาะแก่การปฏิบัติงาน
3. อายุ ผู้ปฏิบัติงานที่มีอายุระหว่าง 25 - 34 ปี และระหว่าง 45 - 54 ปี มีความพึงพอใจในการทำงานน้อยกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย ๆ
4. รายได้ ได้แก่ รายได้ประจำ และรายได้พิเศษ
5. คุณภาพการปกครองของผู้บังคับบัญชา ได้แก่ การมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างหัวหน้างานและคนงาน และการเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่ของคนงาน ซึ่งจะมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน

นอกจากนั้น เกคินี หงส์นันท์ (2518 : 129 - 130) กล่าวถึงปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้คนเกิดความพึงพอใจในอาชีพ ไว้ดังนี้

1. การทำให้เกียรติและตระหนักในผลงานที่ได้กระทำ
2. เป็นงานที่ควรแก่การสนใจ ทำทหายความสามารถ
3. การประสานงานที่ดีภายในกลุ่ม
4. ความมีอิสระในการวินิจฉัยปัญหา
5. ความมั่นคงในการทำงาน
6. ความก้าวหน้าซึ่งได้รับการพิจารณาอย่างยุติธรรม
7. การควบคุมงานที่ดี

และ วัฒนา สุตรสุวรรณ (ม.ป.ป. : 334 - 337) ก็กล่าวถึง มูลเหตุจูงใจที่ทำให้คนพอใจในการปฏิบัติงานหรือไม่พอใจการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นแนวความคิดที่สอดคล้องกับ เฮอซเบิร์ก (Herzberg) โดยสรุปว่า ด้านที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มี 5 ประการ ได้แก่

1. ความสำเร็จในงานหรือผลงาน
2. การยอมรับหรือรู้ผลงาน
3. งานที่ทำ
4. ความรับผิดชอบ
5. ความเจริญก้าวหน้า

สำหรับด้านที่เป็นแรงดึงดูดให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานมี 5 ประการ

ได้แก่

1. นโยบายและการบริหาร
2. การปกครองบังคับบัญชา
3. เงินเดือน
4. ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างลูกจ้าง
5. สภาพะวะในการทำงาน

ส่วน สมยศ นาวิการ (2525 : 435 - 445) ได้กล่าวถึงปัจจัยเบื้องต้นที่จูงใจให้
เกิดความพึงพอใจในอาชีพ ดังนี้

1. โอกาสของความก้าวหน้า
2. เงิน
3. ความท้าทายของงาน
4. การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงาน
5. การยกย่องและสถานภาพ
6. ความรับผิดชอบและอำนาจ
7. ความมั่นคงในอาชีพ
8. ความอิสระในการทำงาน
9. โอกาสความเจริญเติบโตส่วนบุคคล
10. สภาพแวดล้อมของการทำงานดี

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงแบ่งสิ่งจูงใจที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ
ในอาชีพเป็น 10 ด้าน ดังนี้

1. ความสำเร็จในการทำงาน
2. การยอมรับนับถือ
3. ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน
4. ลักษณะงาน
5. ความรับผิดชอบ
6. นโยบายและการบริหาร
7. สภาพแวดล้อมในการทำงาน
8. ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
9. เงินเดือนและสวัสดิการ
10. ความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของพยาบาล

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของพยาบาล มีดังนี้

เบเลย์ และ ซอส (Bailey and Ghaus. 1969 : 320 - 329) ได้ศึกษาบุคลิก ลักษณะของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย และศูนย์ การแพทย์ แห่งซานฟรานซิสโก จำนวน 241 คน โดยแบบทดสอบบุคลิกภาพ EPPS ผลที่ได้เมื่อนำ ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติของ เอดเวิร์ด (Edwards) ผลปรากฏว่า นักศึกษาพยาบาลมีความ ต้องการต่างกับเกณฑ์ปกติ 8 ด้าน คือ มีความต้องการสูงกว่าในด้านความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น การขอความช่วยเหลือ การยกย่องผู้อื่น การมีไมตรีสัมพันธ์ และความต้องการต่ำกว่าในด้านการ พึ่งตนเอง การมีอำนาจเหนือผู้อื่น การแสดงออก และการก้าวร้าวหรือรุกรานผู้อื่น

ต่อมา อาดัม และ ไคลน์ (Adam and Klein. 1970 : 362 - 365) ได้ทำการ ศึกษาในทำนองเดียวกันกับพยาบาลที่ศึกษาอยู่ใน มหาวิทยาลัยเซนต์แคโรไลนา จำนวน 50 คน โดยแบบทดสอบ EPPS ผลปรากฏว่า นักศึกษาพยาบาลมีความต้องการสูงในด้านการช่วยเหลือผู้อื่น การเข้าใจตนเองและผู้อื่น การมีไมตรีสัมพันธ์ การยอมรับผิด แต่มีความต้องการต่ำในด้านก้าวร้าว หรือรุกรานผู้อื่น การพึ่งตนเอง ความเป็นระเบียบและการยกย่องผู้อื่น

จากการศึกษาของ เบเลย์ และ ซอส รวมทั้ง อาดัม และ ไคลน์ พบว่า ลักษณะเด่นของ บุคลิกภาพพยาบาลคือ ความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น การยกย่องผู้อื่น การเข้าใจตนเองและผู้อื่น การมีไมตรีสัมพันธ์

ไดเยอร์ และคนอื่น ๆ (Dyer and others. 1972 : 294 - 304) ได้ศึกษาวิจัย ผลปรากฏว่า พยาบาลที่มีผลการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพจะมีคะแนนของลักษณะบุคลิกภาพสูงกว่า พยาบาลที่มีผลการปฏิบัติงานด้อยในด้านแสดงตัวทางสังคม ความรู้สึกมีความสุข ความรับผิดชอบ ความ อดทนและใจกว้าง ความเฝ้านักการโดยการปฏิบัติตามผู้อื่น และประสิทธิภาพทางด้านสติปัญญา

เคลลี (Kelly. 1975 : 3 - 14) ได้ศึกษาพยาบาลประจำโรงพยาบาลของ มหาวิทยาลัยอีสเทอร์น ซึ่งมีพยาบาลประจำการ 545 คน ได้รับการคัดเลือกให้พิจารณาเลื่อน

ตำแหน่ง จำนวน 120 คน และมีผู้ได้รับคัดเลือกให้เลื่อนตำแหน่งจริง จำนวน 42 คน โดยใช้แบบทดสอบ 4 ฉบับ คือ MMPI, 16PF, EPPS และ CPI ทดสอบบุคลิกภาพของพยาบาลที่ได้รับเลื่อนตำแหน่งจำนวน 21 คน และพยาบาลที่ไม่ได้เลื่อนตำแหน่งจำนวน 39 คน ผลปรากฏว่าพยาบาลที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งมีบุคลิกภาพแตกต่างจากพยาบาลที่ไม่ได้รับการเลื่อนตำแหน่ง ดังนี้

แบบทดสอบ MMPI กลุ่มที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งมีคะแนนต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับเลื่อนตำแหน่ง ในด้านความครุ่นคิดอยู่แต่ที่ตนเองเจ็บป่วย ความสนใจที่สอดคล้องกับเพศ ความกลัวอย่างรุนแรง ความวิตกกังวล

แบบทดสอบ 16PF กลุ่มที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการเลื่อนตำแหน่ง ในด้านอารมณ์มั่นคง-อารมณ์อ่อนไหว และกลุ่มที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งคะแนนต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับเลื่อนตำแหน่งในด้านสติปัญญา ความหวาดกลัว-ประสาทมั่นคง และความเคร่งเครียด-ผ่อนคลาย

แบบทดสอบ EPPS กลุ่มที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการเลื่อนตำแหน่ง ในด้านการช่วยเหลือบุคคลอื่น

แบบทดสอบ CPI กลุ่มที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการเลื่อนตำแหน่ง ในด้านประสิทธิภาพทางสติปัญญา

สำหรับงานวิจัยภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของพยาบาล มีดังนี้

บุญสนอง ไกรเนตร (2515 : 101 - 105) ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพด้านความต้องการระหว่างผู้ที่ศึกษาวิชาชีพครูและวิชาชีพพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 จำนวน 100 คน และนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลโรงพยาบาลหญิง และวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย จำนวน 100 คน ผลปรากฏว่า

1. ผู้ที่ศึกษาวิชาชีพครูมีความต้องการสูงกว่าผู้ที่ศึกษาวิชาชีพพยาบาลในด้านความต้องการพึ่งตนเอง การคบเพื่อนต่างเพศ และมีความต้องการต่ำกว่าผู้ที่ศึกษาวิชาชีพพยาบาล ในด้านความต้องการความเป็นระเบียบ ความต้องการอดทน และการขอความช่วยเหลือ
2. ระหว่างกลุ่มผู้ที่ศึกษาวิชาชีพครูเพศหญิง กับผู้ที่ศึกษาวิชาชีพพยาบาล พบว่า ผู้ที่ศึกษาวิชาชีพพยาบาลมีความต้องการสูงกว่าผู้ที่ศึกษาวิชาชีพครูในด้านการขอความช่วยเหลือ แต่มี

ความต้องการต่ำกว่าในด้าน การคบเพื่อนต่างเพศ

3. บุคลิกภาพของกลุ่มผู้ที่ศึกษาวิชาชีพครู และผู้ที่ศึกษาวิชาชีพพยาบาลมีความใกล้เคียงกัน 4 อันดับแรก ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การเข้าใจตนเองและผู้อื่น การยอมรับผิดและการอดทน

ต่อมาปี พ.ศ. 2521 ยุพิน ตันติชนพัฒน์ (2521 : 62 - 66) ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลกับนักศึกษาหญิงคณะอื่น ในมหาวิทยาลัยมหิดล ด้วยแบบทดสอบ CPI ผลปรากฏว่า นักศึกษาพยาบาลมีลักษณะบุคลิกภาพที่สูงกว่านักศึกษาคณะอื่น ๆ เพียง 2 ด้านคือความสามารถในการสร้างความประทับใจสูงกว่าคณะ เกสซ์ และความเป็นหญิงสูงกว่านักศึกษาคณะเทคนิคการแพทย์ ส่วนลักษณะบุคลิกภาพที่ต่ำกว่านักศึกษากลุ่มอื่น ๆ ทุกกลุ่มคือ ลักษณะการมีอำนาจเหนือผู้อื่น และสัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ต้องพึ่งตนเอง

ศรีไพบุลย์ สังข์บัวลี (2525 : 83 - 84) ได้ศึกษาผลการปฏิบัติงานและบุคลิกภาพของพยาบาลวิชาชีพ โดยใช้แบบทดสอบ CPI ผลปรากฏว่า พยาบาลที่มีผลการปฏิบัติงานดี มีลักษณะบุคลิกภาพสูงกว่าพยาบาลที่มีผลการปฏิบัติงานปานกลาง ในด้านความชอบมีอำนาจเหนือผู้อื่น ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน การเข้าสังคม และความเฝ้านักศึกษาโดยการปฏิบัติตามผู้อื่น

ต่อมา ประภา เข็มภักดี (2526 : 80 - 81) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางบุคลิกภาพกับผลการปฏิบัติงานของพยาบาลศิริราช โดยใช้แบบทดสอบ 16PF ผลปรากฏว่า พยาบาลมีคุณลักษณะค่อนข้างรอบคอบ ปรับตัวเก่ง สำนวณ อารมณ์อ่อนไหวง่าย ถ่อมตน ขี้อาย จิตใจกล้าแข็ง ช่างสงสัย และเป็นนักทดลอง ส่วนคุณลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานของพยาบาลคือ การมีอารมณ์มั่นคง

จากการวิจัย คุณลักษณะของพยาบาลทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า พยาบาลมีคุณลักษณะเด่นในด้าน การมีความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ยกย่องผู้อื่น เข้าใจตนเองและผู้อื่น การมีไมตรีสัมพันธ์ ความต้องการความเป็นระเบียบ ความอดทน รอบคอบ และความสามารถในการปรับตัว

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล มีดังนี้

สโลคัม และคนอื่น ๆ (Slocum and others. 1972 : 338 - 341) ได้วิเคราะห์ถึงความพึงพอใจและการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ คือ หัวหน้าหอผู้ป่วย ผู้ช่วยหัวหน้าหอผู้ป่วย และพยาบาล จำนวน 39 คน และบุคคลที่ต่ำกว่าระดับวิชาชีพ คือ ผู้ช่วยพยาบาล พนักงานผู้ช่วย และเสมียนประจำตึก จำนวน 41 คน กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลระดับกลาง รัฐเพนซิลวาเนีย แบบสอบถามสร้างขึ้นตามทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ पोर्टเตอร์ (Porter) 5 ประการคือ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในหน้าที่ ความต้องการทางด้านสังคม ความต้องการได้รับการยกย่องในสังคม ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง และความต้องการได้รับความสำเร็จในชีวิต ผลปรากฏว่า กลุ่มระดับวิชาชีพมีความพึงพอใจสูงในด้านความต้องการได้รับการยกย่องในสังคม และด้านความต้องการเป็นตัวของตัวเอง และระดับความพึงพอใจโดยส่วนรวมสูงกว่ากลุ่มระดับต่ำกว่าวิชาชีพ และพยาบาลที่มีความพึงพอใจสูงจะมีผลการปฏิบัติงานสูงด้วย

ต่อมา นิคอลส์ (Nichols. 1974 : 10 - 15) ได้ศึกษาความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจในงานของพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลที่สอบผ่านในประกอบโรคศิลป์ และมีประสบการณ์ในการทำงาน จำนวน 181 คน ผลปรากฏว่า ขบวนการมีความสำคัญต่อความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจในงานอย่างมาก สาเหตุสำคัญที่ทำให้เขลาออกหรือโยกย้าย ได้แก่ ชนิดของงาน ความสัมพันธ์ในกลุ่มผู้ร่วมงาน อัตราเงินเดือน และพบว่าพยาบาลจะมีความพึงพอใจสูง ถ้ามีอิสระในการตัดสินใจในการทำงาน ความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมาย ได้รับการพิจารณาความดีความชอบอย่างยุติธรรมและได้ทราบผลการประเมินการปฏิบัติงาน

นอกจากนั้น จามานน์ (Jamann. 1975 : 4914 - 4915) ได้ศึกษาความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจในงานของพยาบาล ผลปรากฏว่า

1. มืองค์ประกอบ 13 อย่าง ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ คือ ลักษณะงานความสำเร็จในการทำงาน การใช้ความรู้ความสามารถ ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน งานท้าทายความสามารถ การได้รับการยอมรับนับถือ ความก้าวหน้า ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร ความรับผิดชอบ เทคนิคในการนิเทศและการควบคุม สถานภาพ และระดับคุณวุฒิ

2. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในงานคือ นโยบายการบริหารงาน งานส่วนตัว-ที่บ้าน
3. องค์ประกอบที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดความพึงพอใจในงานคือ การทำงานเป็นกลุ่ม การเลื่อนตำแหน่งและผลประโยชน์ที่ได้รับ

ต่อมา สลาวิตท์ และคนอื่น ๆ (Slavitt and others. 1978 : 144 - 147) ได้ศึกษาความพึงพอใจของพยาบาลต่อสภาพการทำงานของพยาบาล 3 กลุ่ม คือ พยาบาลที่ปฏิบัติงานอยู่ในแผนกผู้ป่วยในของโรงพยาบาล 2 กลุ่ม และปฏิบัติงานอยู่ในแผนกผู้ป่วยนอก 1 กลุ่ม โดยสอบถามความพึงพอใจในงาน 6 ด้าน ตำแหน่งงาน มนุษยสัมพันธ์ ลักษณะงาน การบริหารงาน เงินเดือนและสวัสดิการ และสภาพของงาน ผลปรากฏว่า ความพึงพอใจของพยาบาลทั้ง 3 กลุ่ม เรียงลำดับความสำคัญไว้ดังนี้ คือ ลักษณะงาน ตำแหน่งงาน เงินเดือน สภาพของงาน มนุษยสัมพันธ์ และการบริหารงาน ส่วนความพึงพอใจเฉลี่ยโดยทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับงานวิจัยภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในอาชีพพยาบาล มีดังนี้

จารุวรรณ เสวกรรม (2517 : 93 - 97) ศึกษาความพึงพอใจในงานของพยาบาลกรุงเทพมหานคร โดยสอบถามพยาบาลวิชาชีพในโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 21 แห่ง จำนวน 340 คน ผลปรากฏว่า

1. ความพึงพอใจในงานโดยส่วนรวมของพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีความพึงพอใจในเรื่องเงินเดือนและสวัสดิการ โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน และนโยบายการบริหารงานอยู่ในระดับต่ำ

2. ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ถึง 26 ปี หรือสูงกว่า สถานภาพสมรส โสด และคู่ วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีหรือสูงกว่า พบว่ามีความพึงพอใจแตกต่างกัน

น พ.ศ. 2520 สุวรรณ สุวรรณผล (2520 : 98 - 103) ศึกษาความพึงพอใจในงานของผู้ช่วยพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจิตเวชในประเทศไทย ผลปรากฏว่า

1. ผู้ช่วยพยาบาลโดยส่วนรวมมีความพึงพอใจในหน่วยงานและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเชิงปฏิฐาน ส่วนความพึงพอใจในลักษณะงาน และสิ่งแวดล้อมเป็นไปในทางนิเสธ

2. ผู้ช่วยพยาบาลทั้งชายและหญิงมีความพึงพอใจในหน่วยงานและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอยู่ในระดับกลาง และความพึงพอใจในลักษณะงานและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำ ผู้ช่วยพยาบาลชายมีความพึงพอใจสูงกว่าผู้ช่วยพยาบาลหญิงทุกด้าน และแตกต่างจากผู้ช่วยพยาบาลหญิงเฉพาะด้านความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3. ผู้ช่วยพยาบาลในส่วนภูมิภาคมีความพึงพอใจในลักษณะงานอยู่ในระดับต่ำ และผู้ช่วยพยาบาลในส่วนกลางมีความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำ ส่วนความพึงพอใจในด้านอื่น ๆ ทั้งสองกลุ่มมีความพึงพอใจระดับปานกลาง ผู้ช่วยพยาบาลในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีความพึงพอใจในงานแตกต่างกันเพียงสองด้านคือ ด้านลักษณะงานและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

4. ผู้ช่วยพยาบาลทุกกลุ่มอายุมีความพึงพอใจในหน่วยงานและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง และความพึงพอใจในลักษณะงานและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำ ผู้ช่วยพยาบาลกลุ่มที่มีอายุสูงมีความพึงพอใจในงานสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุต่ำกว่าตามลำดับทุกด้าน และผู้ช่วยพยาบาลทุกกลุ่มอายุมีความพึงพอใจในงาน

5. ผู้ช่วยพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความพึงพอใจในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอยู่ในระดับกลางและมีความพึงพอใจในงานแตกต่างกันเฉพาะด้านความพึงพอใจในหน่วยงานและลักษณะงาน

6. ความพึงพอใจในงานของผู้ช่วยพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันในด้านหน่วยงานและลักษณะงาน เมื่อพิจารณาจากระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 11 ปีขึ้นไป 6 - 10 ปี และต่ำกว่า 5 ปี พบว่า ผู้ช่วยพยาบาลที่ปฏิบัติงานนานมีระดับความพึงพอใจในงานสูงกว่าผู้ที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานต่ำกว่า

สมณฑา สิทธิพงศ์สกุล (2527 : 85 - 88) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลเยี่ยมบ้าน ผลปรากฏว่า

1. พยาบาลเยี่ยมบ้านมีความพึงพอใจในงานอยู่ในระดับกลาง ในด้านผู้บังคับบัญชาและการนิเทศ ความก้าวหน้า เพื่อนร่วมงาน เงินเดือนและสวัสดิการ
2. พยาบาลเยี่ยมบ้านมีความพึงพอใจในงานสูง ในด้านลักษณะงาน
3. ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลเยี่ยมบ้านอยู่ในระดับสูงตามความคิดของ

ผู้บังคับบัญชา

4. ความพึงพอใจในงานมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานระดับต่ำ
5. วุฒิทางการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางลบกับความพึงพอใจในงาน
6. วุฒิทางการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติงาน
7. อายุ สถานภาพสมรส และเวลาในการปฏิบัติงานไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงาน และความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลเย็บบ้าน

8. ความพึงพอใจในงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และอายุ ไม่สามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานของพยาบาลเย็บบ้านได้

นอกจากนั้น มาดิย์ อ้อยเจริญพงษ์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาล ผลปรากฏว่า

1. ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยพยาบาลปริญญาตรี มีความพึงพอใจในระดับสูง ส่วนพยาบาลระดับปริญญาโท มีความพึงพอใจในระดับต่ำ
2. ระยะเวลาการทำงานมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยที่พยาบาลที่มีระยะเวลาการทำงาน 1 - 6 ปี มีความพึงพอใจในระดับสูง ส่วนพยาบาลที่มีระยะเวลาการทำงาน 14 - 15 ปี มีความพึงพอใจในระดับต่ำ
3. สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยพยาบาลที่สมรสแล้วมีความพึงพอใจในระดับสูง ส่วนพยาบาลที่เป็นโสดมีความพึงพอใจในระดับต่ำ
4. เกียรติภูมิวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยผู้ที่มีทัศนคติในเกียรติภูมิวิชาชีพปานกลางมีความพึงพอใจในระดับสูง ส่วนผู้ที่มีทัศนคติในเกียรติภูมิวิชาชีพน้อยมีความพึงพอใจในระดับต่ำ
5. การปรับปรุงตนเองมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาล โดยกลุ่มที่มีแนวคิดในการปรับปรุงตนเองในระดับสูง มีความพึงพอใจในระดับสูง ส่วนกลุ่มที่มีแนวคิดในการปรับปรุงตนเองในระดับต่ำ มีความพึงพอใจในระดับต่ำ

ธัญญา แก้วศรี (2529 : 77 - 79) ได้ศึกษาความพึงพอใจในงานของผดุงครรภ์อนามัย

ในสามจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า

1. ผดุงครรภ์อนามัย มีความพึงพอใจในงานโดยส่วนรวมทั้งปัจจัยเชิงใจและค่าจุนอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยเชิงใจด้านการยอมรับนับถือได้คะแนนสูงสุด และด้านความก้าวหน้าได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนปัจจัยค่าจุนด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด และด้านความมั่นคงปลอดภัยได้คะแนนต่ำสุด

2. อายุ การนับถือศาสนา สถานภาพการสมรส สถานที่ปฏิบัติงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผดุงครรภ์อนามัย มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผดุงครรภ์อนามัยที่มี อายุ การนับถือศาสนา สถานภาพการสมรส และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในงานไม่แตกต่างกัน

4. ผดุงครรภ์อนามัยที่มี สถานที่ปฏิบัติงาน แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในงานแตกต่างกัน

ต่อมา อัมพัน ไชยทองศรี (2530 : 90 - 91) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความพึงพอใจในงานของพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย ผลปรากฏว่า

1. พยาบาลมีความพึงพอใจในงานอยู่ในระดับกลาง
 2. พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค มีความพึงพอใจในงานไม่แตกต่างกัน
 3. พยาบาลที่สมรสแล้วและโสด มีความพึงพอใจในงานไม่แตกต่างกัน
 4. พยาบาลที่มีอายุ และประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในงานไม่แตกต่างกัน

5. ขนาดของโรงพยาบาลไม่มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การ

6. ขนาดของโรงพยาบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในงาน

7. แบบบรรยากาศองค์การโรงพยาบาล มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในงาน

นอกจากนั้น อัญชลี นวลคล้าย (2531 : 48 - 49) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย ศึกษาเฉพาะกรณี ภาควิชา

พยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ รามาธิบดี ผลปรากฏว่า

1. หัวหน้าหอผู้ป่วยมีระดับความพึงพอใจในงานโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง
2. สถานภาพสมรส คุณวุฒิในปัจจุบัน อายุ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงาน
3. สมรรถภาพการปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย ซึ่งประเมินจาก ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถภาพทั้งหมดไม่มีความแตกต่างกัน
4. ความพึงพอใจในงานเมื่อพิจารณาทุกด้านและในเฉพาะด้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย

จากเอกสารงานวิจัย ความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล ได้แก่ ตัวแปรสถานภาพ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ระดับอายุ วุฒิการศึกษา และองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ลักษณะงาน และนโยบายการบริหารงาน ฯลฯ

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

3.3.1 สถานภาพที่มีผลต่อคุณลักษณะของพยาบาล

จันทร์ โกลล (2530 : 82) กล่าวว่า พยาบาลเทคนิคที่มีสถานภาพสมรส มีความรู้สึกอบอุ่นและปรับตัวได้ดีกว่า เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นสามารถปรึกษาคู่สมรสได้ จึงทำให้ความวิตกกังวลน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับ จินตนา จันทร์โคตร (2530 : 5) กล่าวว่า เนื่องจากครอบครัวเป็นแหล่งของปัญหา และเป็นแหล่งของความรัก มีการสนับสนุนซึ่งกันและกัน และยังก่อให้เกิดวุฒิภาวะทางอารมณ์มากขึ้น

สำหรับงานวิจัยของ ทวีศรี กรีทอง (2530 : 109) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยคัดสรรกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลส่วนภูมิภาค สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า พยาบาลที่สมรสแล้ว มีคุณภาพชีวิตการทำงานสูงกว่าพยาบาลที่เป็นโสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านสมรรถภาพของบุคคลในการทำงาน ด้านบูรณาการทางสังคม และด้านคำนึงถึงความต้องการของสังคม

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า พยาบาลที่มีสถานภาพสมรส สามารถปรับตัวได้ดี มีวิถีภาวะทางอารมณ์ และมีคุณภาพชีวิตการทำงานสูงกว่าพยาบาลที่มีสถานภาพโสด

3.3.2 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อคุณลักษณะ

มาสลาซ (Maslach. 1982 : 60) มีความคิดเห็นว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี จะเกิดความเหนื่อยหน่ายง่าย เนื่องจากมีประสบการณ์ในการทำงานน้อย ประกอบกับอายุน้อย และมีความแปลกใหม่จากสถานที่ทำงาน ทำให้เกิดความเหนื่อยหน่ายมากกว่าพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานสูง เพราะสามารถปรับตัวต่อความตึงเครียดจากการทำงานได้

สวีสต์ สุนทรังษี (2517 : 10 - 14) กล่าวว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากได้พบเห็นปัญหาต่าง ๆ มาก จะมีความชำนาญในด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อย นอกจากนั้น บุญใจ ศรีสถิตยนากร (2530 : 57) ยังมีความคิดเห็นว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการทำงานน้อย ย่อมมีความสามารถในการสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วย มีทักษะและคิดตัดสินใจในการปฏิบัติการทำงานน้อยกว่าพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านพยาบาลมาก

จันทร์ โภคผล (2530 : 84) ได้ศึกษาสภาพจิตของพยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจิตเวช ในประเทศไทย พบว่า สภาพจิตของพยาบาลเทคนิคที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 2 ปี และมากกว่า 2 ปี ส่วนมากอยู่ในระดับปกติ ยกเว้นด้านความวิตกกังวลสูงกว่าพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 2 ปี ทั้งนี้เนื่องจากพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย อาจจะมีปัญหาในการทำงานกับผู้ป่วย ต้องปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

ในปีเดียวกันนี้ ทวีศรี กรีทอง (2530 : 111) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลส่วนภูมิภาค สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 16 ปีขึ้นไป มีคุณภาพชีวิตการทำงานสูงกว่ากลุ่ม 6 เดือน - 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ จินตนา จันทร์โคตร (2530 : 116 - 119) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความสามารถในการตัดสินใจของพยาบาลหัวหน้าตึกในโรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงานเป็นหัวหน้าตึกมี

ความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการตัดสินใจ และพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 11 - 15 ปี มีพฤติกรรมการตัดสินใจด้วยความเชื่อมั่นสูงกว่าพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อย

จากเอกสารและงานวิจัย ดังกล่าวข้างต้น พอสรุปว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณลักษณะของพยาบาล โดยพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานสูงจะมีคุณลักษณะของพยาบาลดีด้วย เพราะระยะเวลาในการปฏิบัติงาน จะทำให้มีการปรับตัวที่ดีกว่า มีความชำนาญในการปฏิบัติการพยาบาล มีคุณภาพชีวิตในการทำงานสูงกว่า

3.3.3 สถานภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล

เยาวลักษณ์ เลหาจินดา (2518 : 192 - 214) ได้ศึกษาความพึงพอใจในงานของพยาบาลโรงพยาบาลรามาริบัติ พบว่า พยาบาลที่เป็นโสด และพยาบาลที่สมรสแล้ว มีความพึงพอใจในงานแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาณีย์ อ้อยเจริญพงษ์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาล พบว่า พยาบาลที่สมรสแล้ว มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูง ส่วนพยาบาลที่เป็นโสดมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานต่ำ

นอกจากนี้ ธัญญา แก้วศรี (2529 : 77 - 79) ได้ศึกษาความพึงพอใจในงานของผดุงครรภ์อนามัยใน 3 จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า สถานภาพการสมรสต่างกัน มีความพึงพอใจในงานไม่แตกต่างกัน และ อัมพันธ์ ไชยทองศรี (2530 : 90 - 91) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความพึงพอใจในงานของพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย พบว่า พยาบาลที่สมรสแล้ว และพยาบาลที่เป็นโสด มีความพึงพอใจในงานไม่แตกต่างกัน

ส่วน สุนันทา สิทธิพงศ์สกุล (2527 : 85 - 88) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลเยี่ยมบ้าน พบว่า สถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงาน ซึ่งสอดคล้องกับ อัญชลี นวลคล้าย (2531 : 48 - 49) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงาน

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ยังไม่อาจสรุปได้ว่า สถานภาพของพยาบาลมีผลต่อความ

พึงพอใจในงานอาชีพในลักษณะใด เพราะบ้างก็ว่าแตกต่างกัน หรือบ้างก็ว่าไม่แตกต่างกัน หรือบ้างก็ว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวก และบ้างก็ว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

3.3.4 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อความพึงพอใจในงานอาชีพ

จารุวรรณ เสวกรวรรณ (2518 : 106 - 107) กล่าวว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี มีความพึงพอใจในงานอาชีพต่ำกว่าพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี โดยให้เหตุผลว่าเป็นเพราะ พยาบาลหม่อมต้องการให้โรงพยาบาลจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ให้เพียงพอ และมีความถูกต้องตามทฤษฎีที่เรียนมา ครึ่งมาพบปัญหาหม่อมเกิดความไม่พอใจ ส่วน สมพงษ์ เกษมสิน (2517 : 229) กล่าวว่า ผลงานที่ทำด้วยใจรักและมีเจตคติที่ดีต่องาน ย่อมดีกว่าผลงานที่ทำโดยคนที่ไม่รักงาน และมีเจตคติที่ไม่ดีต่ออาชีพ และบุญใจ ศรีสถิตย์นากร (2530 : 57) มีความเห็นว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการพยาบาลน้อย ย่อมมีความสามารถในการสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วย มีทักษะ และตัดสินใจในการปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการพยาบาลมาก

สำหรับงานวิจัยนั้น จารุวรรณ เสวกรวรรณ (2517 : 93 - 97) ได้ศึกษาความพึงพอใจในงานของพยาบาลกรุงเทพมหานคร พบว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 1 - 5 ปี กับ 11 ปีขึ้นไป และ 1 - 5 ปี กับ 6 - 10 ปี มีความพึงพอใจในงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่พยาบาลที่ปฏิบัติงานตั้งแต่ 6 - 10 ปี มีความพึงพอใจในงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ เขียวลักษณ์ เลาหะจินดา (2518 : 192 - 214) ที่ศึกษาความพึงพอใจในงานของพยาบาลโรงพยาบาลรามธิบดี พบว่า พยาบาลประจำการที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ถึง 26 ปี หรือสูงกว่า มีความพึงพอใจในงานไม่แตกต่างกัน และ อัมพัน ไชยทองศรี (2530 : 90 - 91) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย พบว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในงานไม่แตกต่างกัน

นอกจากนั้น สุวรรณ สุวรรณผล (2520 : 98 - 103) ได้ศึกษาความพึงพอใจในงานของผู้ช่วยพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจิตเวช ในประเทศไทย พบว่า ผู้ช่วยพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานนานมีระดับความพึงพอใจในงานสูงกว่าผู้ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำกว่า

และผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ มาณีย์ อ้อยเจริญพงษ์ (2528 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาลโดยพบว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาการทำงาน 1 - 6 ปี มีความพึงพอใจในระดับสูง ส่วนพยาบาลที่มีระยะเวลาการทำงาน 14 - 15 ปี มีความพึงพอใจในระดับต่ำ

ส่วน อัญชลี นวลคล้าย (2531 : 48 - 49) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย ศึกษาเฉพาะกรณี ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ รามาธิบดี พบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงานไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงาน

จากงานวิจัยดังกล่าว ยังไม่อาจสรุปได้ว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงานมีผลต่อความพึงพอใจในอาชีพในลักษณะใด เพราะบางทีก็ว่าแตกต่างกันหรือบางทีก็ว่าไม่แตกต่างกัน หรือบางทีก็ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือบางทีก็ว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากเอกสารต่าง ๆ ข้างต้น จะเห็นได้ว่า งานวิจัยส่วนใหญ่จะศึกษาความพึงพอใจในอาชีพของบุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ แต่ยังไม่見ผู้ใดสนใจจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับความพึงพอใจในอาชีพ ตามตัวแปรสภาพภาพและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาโดยเฉพาะบุคคลในอาชีพพยาบาล เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้ในการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ

สำหรับการแนะแนวการศึกษาและอาชีพได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

คมเพชร จัตรศุกกุล (2521 : 15) ได้ให้ความหมาย การแนะแนวการศึกษาว่า เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือบุคคลให้ได้รับความสำเร็จในการศึกษาตามความสามารถของเขา ซึ่งสอดคล้องกับ ผกา บุญเรือง (2528 : 26 - 27) ที่กล่าวไว้ว่า การแนะแนวการศึกษาหมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่ช่วยให้บุคคลได้พัฒนาสติปัญญาได้เต็มความสามารถ โดยอาศัยกลวิธีต่าง ๆ เช่น แบบสำรวจ แบบสอบถาม การทดสอบต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนทราบถึง ความสนใจ ความสามารถของตน ตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียน อันจะเป็นแนวทางในการวางแผนการเรียน

การแนะแนวอาชีพ หมายถึง กระบวนการที่ช่วยเหลือบุคคลให้สามารถมีอาชีพที่เหมาะสม

และประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพตามความต้องการ (คมเพชร จัตรศุกุล. 2521 : 15) ซึ่งสอดคล้องกับ สาลี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (ม.ป.ป. : 27) ที่กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพ หมายถึง กระบวนการในการช่วยเหลือบุคคลในการเลือกอาชีพ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ การเข้าทำงาน และได้รับความเจริญก้าวหน้าในงานที่ทำนั้น ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนรู้จักอาชีพ และวางแผนเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับความถนัด ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ (ผกา บุญเรือง. 2528 : 27)

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการเรียน รู้จักการเลือกอาชีพที่เหมาะสม และประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

พยาบาลเป็นอาชีพหนึ่งที่นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้ความสนใจเลือกศึกษาต่อ ดังนั้นก่อนที่นักเรียนจะตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพนี้ นักเรียนควรจะได้รับข้อมูลต่าง ๆ เช่น คุณลักษณะของพยาบาล เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการเรียน และทำให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพพยาบาล

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล สังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการศึกษาดังนี้

1. การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การดำเนินการรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร เป็นพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลวชิรพยาบาล โรงพยาบาลตากสิน และโรงพยาบาล-เจริญกรุงประชารักษ์ ในปี พ.ศ. 2532 จำนวน 1,758 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลวชิรพยาบาล โรงพยาบาลตากสิน และโรงพยาบาล-

เจริญกรุงประชารักษ์ ในปี พ.ศ. 2532 ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากร จำนวน 300 คน ดังแสดงไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โรงพยาบาล	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงพยาบาลกลาง	358	61
โรงพยาบาลวชิรพยาบาล	809	139
โรงพยาบาลตากสิน	322	55
โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์	269	45
รวม	1,758	300

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ คือ

1. แบบสอบถามคุณลักษณะของพยาบาล
2. แบบสอบถามความพึงพอใจในอาชีพ

1. แบบสอบถามคุณลักษณะของพยาบาล

วิธีสร้าง แบบสอบถามคุณลักษณะของพยาบาล ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการพยาบาล

ลักษณะแบบสอบถามคุณลักษณะของพยาบาล ประกอบด้วย 42 ข้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความรู้ความสามารถทางการพยาบาล ประกอบด้วย 5 ข้อ คือ ข้อ 1, 15, 16, 30

และ 42

2. ทักษะในการพยาบาล ประกอบด้วย 6 ข้อ คือ ข้อ 2, 14, 17, 29, 31 และ 41
3. ความสามารถในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 5 ข้อ คือ ข้อ 13, 18, 28, 32

และ 40

4. ความรับผิดชอบ ประกอบด้วย 6 ข้อ คือ ข้อ 3, 12, 19, 27, 33 และ 39
5. ความมีมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วย 6 ข้อ คือ ข้อ 4, 11, 20, 26, 34 และ 38
6. ความเสียสละ ประกอบด้วย 6 ข้อ คือ ข้อ 5, 10, 21, 25, 35 และ 37
7. ความอดุสาหะ ประกอบด้วย 3 ข้อ คือ ข้อ 6, 9 และ 22
8. ความมีวินัยในตนเอง ประกอบด้วย 5 ข้อ คือ ข้อ 7, 8, 23, 24, และ 36

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดและความรู้สึกของท่านที่มีต่อคุณลักษณะของพยาบาล กรุณาอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้เพียงข้อละ 1 เครื่องหมายตามความรู้สึกที่แท้จริง

ตัวอย่าง เมื่อท่านอ่านข้อความนี้แล้วพิจารณาว่า ท่านมีคุณลักษณะของพยาบาลในด้านต่าง ๆ ที่กำหนดให้มากน้อยเพียงใด สมมติว่าข้อนี้ตรงกับความคิดและความรู้สึก "มาก" ให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "มาก" ดังนี้

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ทางทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม		✓			

คำอธิบาย

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง	มากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง	มาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง	ปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง	น้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง	น้อยที่สุด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดและความรู้สึกของท่านที่มีต่อคุณลักษณะของพยาบาล กรุณาอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้เพียงข้อละ 1 เครื่องหมายตามความรู้สึกที่แท้จริง

ตัวอย่าง เมื่อท่านอ่านข้อความนี้แล้วพิจารณาว่า ท่านมีคุณลักษณะของพยาบาลในด้านต่าง ๆ ที่กำหนดให้มากน้อยเพียงใด สมมติว่าข้อนี้ตรงกับความคิดและความรู้สึก "มาก" ให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "มาก" ดังนี้

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ทางทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม		✓			

คำอธิบาย

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง	มากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง	มาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง	ปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง	น้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง	น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ความรู้ความสามารถทางการพยาบาล</u> ข้าพเจ้า สามารถรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ผู้ป่วย <u>ทักษะในการพยาบาล</u> ข้าพเจ้าสามารถให้การพยาบาลได้ถูก ต้องตามอาการของผู้ป่วย <u>ความสามารถในการตัดสินใจ</u> ข้าพเจ้าไม่สามารถเสนอรายงานต่อบุคคลที่ เกี่ยวข้องได้เหมาะสมเมื่อเกิดเหตุการณ์ ฉุกเฉินเกี่ยวกับผู้ป่วย <u>ความรับผิดชอบ</u> ข้าพเจ้าเอาใจใส่ผู้ป่วยสม่ำเสมอ <u>ความมีมนุษยสัมพันธ์</u> ข้าพเจ้ายิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเองกับผู้ป่วย <u>ความเสียสละ</u> ข้าพเจ้ายินดีทำงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าได้รับผลตอบแทนไม่คุ้มค่า <u>ความอดสาหัส</u> ข้าพเจ้าทำงานโดยไม่คำนึงถึงความ เหน็ดเหนื่อย					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ความมีวินัยในตนเอง</u> ข้าพเจ้าปฏิบัติงานตามหน้าที่โดยไม่ต้อง มีใครเตือน					

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถามคุณลักษณะของพยาบาล มี 2 ทิศทาง คือ ข้อความทางบวก และ
 ข้อความทางลบ การให้คะแนนกำหนดไว้ดังนี้

1. ข้อความทางบวก

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความทางลบ

มากที่สุด	ให้	1	คะแนน
มาก	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

2. แบบสอบถามความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล

วิธีสร้าง แบบสอบถามความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามความพึงพอใจในอาชีพครูอาชีวศึกษาของ จรุง ผาสวรรณ (1972 : 101 - 106)

ลักษณะแบบสอบถามความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล ประกอบด้วย 36 ข้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความสำเร็จในการทำงาน ประกอบด้วย 4 ข้อ คือ ข้อ 1, 18, 19 และ 33
2. การยอมรับนับถือ ประกอบด้วย 4 ข้อ คือ ข้อ 2, 17, 20 และ 32
3. ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ประกอบด้วย 4 ข้อ คือ ข้อ 3, 16, 21 และ 31
4. ลักษณะงาน ประกอบด้วย 4 ข้อ คือ ข้อ 4, 15, 22 และ 30
5. ความรับผิดชอบ ประกอบด้วย 2 ข้อ คือ ข้อ 5 และ 23
6. นโยบายและการบริหาร ประกอบด้วย 4 ข้อ คือ ข้อ 6, 14, 24 และ 29
7. สภาพแวดล้อมในการทำงาน ประกอบด้วย 4 ข้อ คือ ข้อ 7, 13, 25 และ 28
8. ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ประกอบด้วย 4 ข้อ คือ ข้อ 8, 12, 26 และ 34
9. เงินเดือนและสวัสดิการ ประกอบด้วย 4 ข้อ คือ ข้อ 9, 11, 27 และ 35
10. ความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน ประกอบด้วย 2 ข้อ คือ ข้อ 10 และ 36

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามความรู้สึกของท่านที่มีต่อความพึงพอใจอาชีพของพยาบาล กรุณาอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้เพียงข้อละ 1 เครื่องหมาย ตามความรู้สึกที่เป็นจริง

ตัวอย่าง เมื่อท่านอ่านข้อความนี้แล้วพิจารณาตนเองว่า ท่านมีความพึงพอใจอาชีพพยาบาลในด้านต่าง ๆ ที่กำหนดให้มากนักน้อยเพียงใด สมมติว่าข้อนี้ตรงกับความพึงพอใจอาชีพพยาบาลมากที่สุด ก็กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "มากที่สุด" ดังนี้

ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจในผลงานที่สำเร็จ	✓				

คำอธิบาย

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้ตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริง	มากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้ตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริง	มาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้ตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริง	ปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้ตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริง	น้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้ตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริง	น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ความสำเร็จในการทำงาน</u> ข้าพเจ้าสามารถทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ <u>การยอมรับนับถือ</u> ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจว่าเป็นส่วนสำคัญของหน่วยงานนี้ <u>ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน</u> ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจกับความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน <u>ลักษณะงาน</u> ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายที่ต้องทำงานจำเจซ้ำซาก <u>ความรับผิดชอบ</u> ข้าพเจ้ารู้สึกว่าไม่มีสระพอบที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงาน <u>นโยบายและการบริหาร</u> ข้าพเจ้าไม่พอใจในระบบบริหารของหน่วยงานนี้					

ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>สภาพแวดล้อมในการทำงาน</u> ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นโรงพยาบาลมีวัสดุอุปกรณ์ ในการทำงานเพียงพอ <u>ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น</u> เพื่อนร่วมงานของข้าพเจ้ามีการแบ่งพรรค แบ่งพวก <u>เงินเดือนและสวัสดิการ</u> ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเงินเดือนที่ได้เพิ่มขึ้นในแต่ละปี น้อยเกินไป <u>ความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน</u> ข้าพเจ้ารู้สึกไม่มั่นใจว่าจะปฏิบัติงานใน หน่วยงานนี้ได้นานเท่าที่ควร					

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถามความพึงพอใจในอาชีพ มี 2 ทิศทาง คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ การให้คะแนนกำหนดไว้ดังนี้

1. ข้อความทางบวก

มากที่สุด ๑ ให้ 5 คะแนน

มาก ๑ ให้ 4 คะแนน

ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความทางลบ

มากที่สุด	ให้	1	คะแนน
มาก	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1. นำแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ มาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านพิจารณา คือ รศ.ดร. คมเพชร ฉัตรศุภกุล อาจารย์พรณิศ วาณิชการ และอาจารย์ นันทวรรณ เกาจีน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. นำแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ที่ได้รับการตรวจสอบแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับพยาบาล สังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้ววิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบด้วยเทคนิค 25% ของกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test แล้วพิจารณาเลือก เฉพาะข้อคำถามที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป

3. นำข้อคำถามที่คัดเลือกในข้อ 2 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณลักษณะของพยาบาล = 0.9267 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจในอาชีพ = 0.8939

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงพยาบาล สังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ได้เลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 300 ฉบับมาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน
2. วิเคราะห์สมมุติฐาน ข้อที่ 1 ถึง ข้อที่ 5 ใช้ Pearson Product Moment Correlation และข้อที่ 6 ถึงข้อที่ 9 ใช้ F - test

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 คะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร ดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ.

2528 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

1.2 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร ดังนี้ (อังคณา สายยศ. 2523 : 36)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ s แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ โดยใช้ t - test

(ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2528 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{N_H} + \frac{S_L^2}{N_L}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
\bar{X}_H	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
\bar{X}_L	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
S^2_H	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
S^2_L	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
N_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
N_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ โดยใช้สูตรดังนี้

(ลัคน สหายศ และ อังคณา สหายศ. 2528 : 171)

$$\mathcal{L} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2_t} \right]$$

เมื่อ \mathcal{L} แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S^2_i แทน คะแนนความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S^2_t แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้วิเคราะห์สมมุติฐาน

3.1 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ใช้สูตร Pearson Product Moment Correlation (ลัดดาวัลย์ หวังพานิช. 2528 : 262)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของชุด X กับชุด Y

$\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนน 2 ชุด

$\sum X, \sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละชุด

$\sum X^2, \sum Y^2$ แทน ผลรวมกำลัง 2 ของคะแนนแต่ละชุด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้สูตร ดังนี้

(ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2528 : 95)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าการแจกแจงของ F

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

ถ้าพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้ Newman -
Kuels ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัชนี. 2523 : 268)

$$q \sqrt{\frac{MS_w}{\hat{n}}}$$

เมื่อ q แทน ค่า q - Statistics ที่ได้จากราง

MS_w แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

\hat{n} แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เท่ากัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้านี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล สังกัดสำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การแปลความหมายและการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
- SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- F แทน อัตราส่วนวิกฤติของการแจกแจงแบบ F (F - distribution)
- SS แทน ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนกำลังสอง (Sum of Square)
- MS แทน ค่าความแปรปรวน (Mean Square)
- df แทน ชั้นของความเป็นอิสระ (degree of Freedom)
- * แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- *** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลจะนำเสนอตามลำดับขั้นตอนนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐาน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของพยาบาลกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะของพยาบาลที่มีสถานภาพต่างกัน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะของพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลที่มีสถานภาพต่างกัน

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐาน ดังแสดงไว้ในตาราง 2 ตาราง 3 และ ตาราง 4

ตาราง 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	ประเภท	จำนวน	รวม
สถานภาพ	โสด	180	300
	สมรส	120	
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	1 - 5 ปี	126	300
	6 - 10 ปี	83	
	11 ปีขึ้นไป	91	
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 1 - 5 ปี	โสด	105	126
	สมรส	21	
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 - 10 ปี	โสด	38	83
	สมรส	45	
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	โสด	37	91
	สมรส	54	

N = 300

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า พยาบาลที่เป็นโสดมีจำนวนมากกว่าพยาบาลที่สมรสแล้ว โดยพยาบาลที่เป็นโสดมีจำนวน 180 คน และพยาบาลที่สมรสแล้วมีจำนวน 120 คน และพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 126 คน รองลงมาคือ พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป และพยาบาลที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี มีจำนวน 83 คน สำหรับพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี ส่วนใหญ่เป็นพยาบาลโสด มีจำนวน 105 คน พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นพยาบาลที่สมรสแล้วมีจำนวน 45 คน และ 54 คน ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของพยาบาล และความพึงพอใจ
ในอาชีพของพยาบาล เมื่อพิจารณาตามตัวแปรสถานภาพ หรือระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

	คุณลักษณะของ พยาบาล		ความพึงพอใจ ในอาชีพ	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
<u>สถานภาพ</u>				
โสด	168.1278	14.2672	120.4444	12.9439
สมรส	171.2583	15.8085	125.0167	15.6940
โดยส่วนรวม	169.3800	14.9571	122.2733	14.2605
<u>ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน</u>				
ระหว่าง 1 - 5 ปี	165.7460	14.1963	117.8810	11.7614
ระหว่าง 6 - 10 ปี	172.0241	13.9904	122.2410	15.3564
ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	172.0000	15.9095	128.3846	14.2780
โดยส่วนรวม	169.3800	14.9571	122.2733	14.2605

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า พยาบาลที่เป็นโสด และพยาบาลที่สมรสแล้ว มีคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะของพยาบาล และความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลใกล้เคียงกัน สำหรับพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะของพยาบาลใกล้เคียงกันมาก ส่วนพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี จะมีคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะของพยาบาลน้อยที่สุด และพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป จะมีคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจในอาชีพสูงที่สุด

รองลงมา คือ พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 - 10 ปี และ 1 - 5 ปี ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของพยาบาลโดยส่วนรวมและแต่ละด้านของคุณลักษณะพยาบาล

ตัวแปร	ช่วงคะแนน	ช่วงคะแนนที่ได้	\bar{X}	SD
	ของแบบสอบถาม			
คุณลักษณะของพยาบาล	42 - 210	131 - 210	169.380	14.957
1. ความรู้ความสามารถทาง				
การพยาบาล	1 - 25	14 - 25	19.32	2.20
2. ทักษะในการพยาบาล	1 - 30	18 - 30	24.13	2.61
3. ความสามารถในการตัดสินใจ	1 - 25	14 - 25	19.95	2.36
4. ความรับผิดชอบ	1 - 30	17 - 30	24.80	2.56
5. ความสัมพันธ์กับผู้อื่น	1 - 30	17 - 30	24.97	2.55
6. ความเสียสละ	1 - 30	15 - 30	23.71	3.07
7. ความอดุสาหะ	1 - 15	7 - 15	11.75	1.68
8. ความมีวินัยในตนเอง	1 - 25	15 - 25	20.71	2.25

N = 300

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า แบบสอบถามคุณลักษณะของพยาบาล มีช่วงคะแนนระหว่าง 42 - 210 ถ้าพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยที่ได้ จะพบว่ายังมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถาม (\bar{X} แบบสอบถาม = 126) และเมื่อพิจารณาในแต่ละคุณลักษณะของพยาบาลซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 8 ด้าน พบว่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้อยู่ในระดับสูงทั้งหมด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของพยาบาลกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐาน ข้อ 1 ข้อ 2 และ ข้อ 3 ดังแสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของพยาบาลกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล เมื่อพิจารณาตามตัวแปรสถานภาพ หรือระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
คุณลักษณะของพยาบาลกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล	0.4319 ^{***}
คุณลักษณะของพยาบาลกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลที่เป็นโสด	0.3970 ^{***}
คุณลักษณะของพยาบาลกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลที่สมรสแล้ว	0.4536 ^{***}
คุณลักษณะของพยาบาลกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี	0.4026 ^{***}
คุณลักษณะของพยาบาลกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี	0.2340 [*]
คุณลักษณะของพยาบาลกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	0.5654 ^{***}

N = 300

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาตามตัวแปรสถานภาพหรือระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ผลปรากฏดังนี้คือ

- 1) ในกลุ่มพยาบาลที่เป็นโสด พบว่า คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
- 2) ในกลุ่มพยาบาลที่เป็นสมรสแล้ว พบว่า คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
- 3) ในกลุ่มพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี พบว่า คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
- 4) ในกลุ่มพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี พบว่า คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 5) ในกลุ่มพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป พบว่าคุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน ข้อ 4 ดังแสดงไว้ในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของพยาบาลแต่ละด้านกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล

คุณลักษณะของพยาบาล	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ความรู้ความสามารถทางการพยาบาล	0.4116***
ทักษะในการพยาบาล	0.3826***
ความสามารถในการตัดสินใจ	0.3248***
ความรับผิดชอบ	0.2843***
ความมีมนุษยสัมพันธ์	0.2843***
ความเสียสละ	0.4142***
ความอดุสสาหะ	0.3435***
ความมีวินัยในตนเอง	0.2111***

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะของพยาบาลแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐาน ข้อ 5 ดังแสดงไว้ในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของพยาบาลโดยส่วนรวมกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลเมื่อพิจารณาแต่ละระดับของความพึงพอใจ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	คุณลักษณะของพยาบาล
ตามระดับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล	
ระดับสูง	.4122**
ระดับกลาง	.2294***
ระดับต่ำ	-.1433

** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะของพยาบาลโดยส่วนรวมไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลระดับสูง และระดับกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ แต่คุณลักษณะของพยาบาลโดยส่วนรวมไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลระดับต่ำ

ตาราง 8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณลักษณะของพยาบาลที่มีสถานภาพ ต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	1	705.6272	705.6772	3.1771
ภายในกลุ่ม	298	66185.0528	222.0975	
รวม	299	66890.6800		

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า พยาบาลที่เป็นโสด และพยาบาลที่สมรสแล้ว มีคุณลักษณะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะของพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐาน ข้อ 7 ดังแสดงไว้ในตาราง 9 และตาราง 10

ตาราง 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณลักษณะของพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	2868.8552	1434.4276	6.6544**
ภายในกลุ่ม	297	64021.8248	215.5617	
รวม	299	66890.6800		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และ ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีคุณลักษณะของพยาบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกันจะมีคุณลักษณะของพยาบาลแตกต่างกัน เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงนำข้อมูลมาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ดังแสดงไว้ในตาราง 10

ตาราง 10 การวิเคราะห์ค่า q - statistics คะแนนระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตัวแปร	\bar{X}	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
		1 - 5 ปี (165.7460)	6 - 10 ปี (172.0241)	11 ปีขึ้นไป (172.0000)
ระยะเวลาระหว่าง 1 - 5 ปี	165.7460	-	6.2761*	6.2540*
ระยะเวลาระหว่าง 6 - 10 ปี	172.0241		-	.0241
ระยะเวลาตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	172.0000			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะของพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีคุณลักษณะของพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีคุณลักษณะของพยาบาลดีกว่าพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลที่มีสถานภาพ ต่างกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐาน ข้อ 8 ดังแสดงไว้ในตาราง 11

ตาราง 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลที่มีสถานภาพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	1	1505.1756	1505.1756	7.5639**
ภายในกลุ่ม	298	59300.4111	198.9947	
รวม	299	60805.5867		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า พยาบาลที่เป็นโสด และพยาบาลที่สมรสแล้ว มีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของพยาบาลที่มี
ระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน บ่อ 9 ดังแสดงไว้ในตาราง 12 และ ตาราง 13

ตาราง 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลที่มีระยะเวลา
ในการปฏิบัติงาน ต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	5829.6532	2914.8266	15.7470***
ภายในกลุ่ม	297	54975.9335	185.1042	
รวม	299	60805.5867		

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และ ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นั่นคือ พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความพึงพอใจในอาชีพต่างกัน เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงนำข้อมูลมาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ดังแสดงไว้ในตาราง 13

ตาราง 13 การวิเคราะห์ค่า q - statistics คะแนนระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตัวแปร	\bar{X}	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
		1 - 5 ปี (117.8810)	6 - 10 ปี (122.2410)	11 ปีขึ้นไป (128.3846)
ระยะเวลาระหว่าง 1 - 5 ปี	117.8810	-	4.3600*	10.5036*
ระยะเวลาระหว่าง 6 - 10 ปี	122.2410		-	6.1430*
ระยะเวลาดั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	128.3846			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปมีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลสูงกว่าพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี และ พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลสูงกว่าพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติระหว่าง 6 - 10 ปี โดยพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีคะแนนความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลสูงที่สุดเฉลี่ยเท่ากับ 128.3846 และพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี มีคะแนนความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลรองลงมาเฉลี่ยเท่ากับ 122.2410 และ พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 117.8810

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล สังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งขอสรุปลำดับขั้นและผลการศึกษาครั้งนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของการพยาบาลกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของพยาบาลตามตัวแปรสถานภาพ และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลตามตัวแปรสถานภาพ และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลวชิรพยาบาล โรงพยาบาลตากสิน และโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ ในปีการศึกษา 2532 จำนวน 1,758 คน และกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากร จำนวน 300 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าและการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามคุณลักษณะของพยาบาล และ แบบสอบถามความพึงพอใจในอาชีพ สำหรับการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้วได้เลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 300 ฉบับ มาวิเคราะห์ทางสถิติ

ระยะเวลาที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 6 ถึง 20 พฤศจิกายน 2532 รวม 15 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน และ ทดสอบสมมุติฐาน ข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 5 ใช้ Pearson Product Moment Correlation และข้อที่ 6 ถึงข้อที่ 9 ใช้ F - test

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลวชิรพยาบาล โรงพยาบาลตากสิน และ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ จำนวน 300 คน ในจำนวนนี้มีพยาบาลที่เป็นโสด จำนวน 180 คน และพยาบาลที่สมรสแล้ว จำนวน 120 คน พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีจำนวน 126, 83 และ 91 คน ตามลำดับ สำหรับพยาบาลที่

มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี ส่วนใหญ่เป็นพยาบาลโรค และพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นพยาบาลที่สมรสแล้ว

คุณลักษณะของพยาบาล พยาบาลที่เป็นโรค และพยาบาลที่สมรสแล้ว มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะของพยาบาลใกล้เคียงกัน โดยพยาบาลที่สมรสแล้วมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า พยาบาลที่เป็นโรคเล็กน้อย และพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีคะแนนคุณลักษณะของพยาบาลใกล้เคียงกันมากและพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี มีคะแนนคุณลักษณะของพยาบาลน้อยที่สุด

ความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล พยาบาลที่สมรสแล้วมีคะแนนความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลสูงกว่าพยาบาลที่เป็นโรค และพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีคะแนนความพึงพอใจในอาชีพสูงที่สุด รองลงมา คือ พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี และ 1 - 5 ปี ตามลำดับ

2. ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของพยาบาลกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล ผลปรากฏว่า

2.1 คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.4319 ผลการทดสอบนี้สนับสนุนสมมติฐาน ข้อ 1 ที่ว่า คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล ซึ่งหมายความว่า บุคคลที่มีคุณลักษณะของพยาบาลดีจะมีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลสูงด้วย

2.2 คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลในกลุ่มพยาบาลที่เป็นโรค และพยาบาลที่สมรสแล้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.3970 และ 0.4536 ตามลำดับ ผลการทดสอบนี้สนับสนุนสมมติฐาน ข้อ 2 ที่ว่า คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลเมื่อพิจารณาตามตัวแปรสถานภาพ

2.3 คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลเมื่อพิจารณาตามตัวแปรระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และ

ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .05 และ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.4026, 0.2340 และ 0.5654 ตามลำดับ ผลการทดสอบนี้สนับสนุนสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลเมื่อพิจารณาตามตัวแปรระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

2.4 คุณลักษณะของพยาบาลแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผลการทดสอบนี้สนับสนุนสมมติฐานข้อ 4 ที่ว่า คุณลักษณะของพยาบาลแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล

2.5 คุณลักษณะของพยาบาลโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลระดับสูง และ ระดับกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ ผลการทดสอบส่วนนี้สนับสนุนสมมติฐาน ข้อ 5 ที่ว่า คุณลักษณะของพยาบาลโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลเมื่อพิจารณาแต่ละระดับของความพึงพอใจ แต่คุณลักษณะของพยาบาลโดยรวมไม่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลระดับต่ำ ซึ่งส่วนนี้ไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อ 5

3. ทดสอบความแปรปรวนของคุณลักษณะของพยาบาลที่มีสถานภาพต่างกัน ผลปรากฏว่าพยาบาลที่เป็นโสด และ พยาบาลที่สมรสแล้ว มีคุณลักษณะของพยาบาลแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า พยาบาลที่เป็นโสด และ พยาบาลที่สมรสแล้ว มีคุณลักษณะของพยาบาลไม่ต่างกัน ผลการทดสอบนี้ไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อ 6 ที่ว่า พยาบาลที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณลักษณะของพยาบาลต่างกัน

4. ทดสอบความแปรปรวนของคุณลักษณะของพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน ผลปรากฏว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และ ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีคุณลักษณะของพยาบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ เมื่อวิเคราะห์ q - statistics ปรากฏว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีคุณลักษณะของพยาบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป มีคุณลักษณะของพยาบาลดีกว่าพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี ผลการ

ทดสอบนี้สนับสนุนสมมติฐาน ข้อ 7 ที่ว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีคุณลักษณะของพยาบาลต่างกัน

5. ทดสอบความแปรปรวนของความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลที่มีสถานภาพต่างกัน ผลปรากฏว่า พยาบาลที่มีเป็นโสด และพยาบาลที่สมรสแล้ว มีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการทดสอบนี้สนับสนุนสมมติฐาน ข้อ 8 ที่ว่า พยาบาลที่มีสถานภาพต่างกัน มีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลต่างกัน

6. ทดสอบความแปรปรวนของความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน ผลปรากฏว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และ ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อวิเคราะห์ q - statistics ปรากฏว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีคุณลักษณะของพยาบาลดีกว่าพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี และ 1 - 5 ปี ตามลำดับ ผลการทดสอบนี้สนับสนุนสมมติฐาน ข้อ 9 ที่ว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลต่างกัน

การอภิปรายผล

1. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล ผลปรากฏว่า

1.1 คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล แสดงว่า พยาบาลที่มีคุณลักษณะของพยาบาลดีจะมีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลสูง ซึ่งผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 1 ที่ว่า คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล สาเหตุที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า พยาบาลที่มีคุณลักษณะของพยาบาลดีเมื่อได้ประกอบอาชีพพยาบาลจะรู้สึก ชอบ พอใจ มีความสุข และสนุกสนาน

ในการทำงาน จะทุ่มเทกำลังกายกำลังใจในการทำงาน ทำให้ผลของงานที่ปรากฏออกมาดี และประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ จึงเกิดความพึงพอใจในอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2529 : 2) ที่กล่าวว่า การประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนจะก่อให้เกิดความเพลิดเพลินและมีความสุข นอกจากนี้ สุชา จันทน์เอม (ม.ป.ป. : 164) กล่าวว่า ด้านบุคลิกภาพ ของตนสอดคล้องกับงานที่ทำ ย่อมจะก่อให้เกิดความพึงพอใจในอาชีพ และ วัชร ทรรศย์ (2523 : 1) กล่าวว่า ถ้าบุคคลเลือกอาชีพได้เหมาะสมและประสบความสำเร็จในอาชีพ ย่อมทำให้บุคคลนั้นมีความสุขในชีวิต นอกจากนี้ สโลคัม และ คนอื่น ๆ (Slocum and others. 1972 ; 338 - 341) ได้วิจัยพบว่า พยาบาลที่มีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลสูงจะมีผลการปฏิบัติสูงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ยูคน ทองตัน (2528 : 14) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจในอาชีพจะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับ สมุณทา สิทธิพงศ์กุล(2527 : 4) ที่กล่าวว่า เมื่อบุคคลพอใจในอาชีพแล้ว ย่อมทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีกว่าผู้ที่ไม่มีความพึงพอใจในอาชีพ

1.2 คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลในกลุ่มพยาบาลที่เป็นโสด และ พยาบาลที่สมรสแล้ว หมายความว่า พยาบาลที่เป็นโสด และ พยาบาลที่สมรสแล้ว ที่มีคุณลักษณะของพยาบาลดีจะมีความพึงพอใจในอาชีพสูง ผลการศึกษานี้ เป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ 2 ที่ว่า คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลเมื่อพิจารณาตามตัวแปรสถานภาพ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ไม่ว่าพยาบาลที่เป็นโสด และ พยาบาลที่สมรสแล้ว ต่างก็มีคุณลักษณะของพยาบาลดี แสดงว่าเลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตน ย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจในอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2529 : 2) ที่กล่าวว่า ถ้าเลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน และมีความสุข นอกจากนี้ การเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับคุณลักษณะย่อมมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ หากพยาบาลมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพจะเกิดความภาคภูมิใจในอาชีพ เห็นว่าอาชีพพยาบาลมีประโยชน์ มีความสำคัญในการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ซึ่งอาจจะทำให้มีความพึงพอใจในอาชีพ (จินตนา ญาติบรรทุง. 2529 : 54)

1.3 คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลในกลุ่มพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และตั้งแต่

11 ปีขึ้นไป หมายความว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานนาน จะมีคุณลักษณะของพยาบาลดี และมีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลสูง ผลการศึกษา¹¹ เป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ 3 ที่ว่า คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลเมื่อพิจารณาตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้จะเป็นเพราะ พยาบาลที่ปฏิบัติงานนาน จะเห็นคุณค่าของวิชาชีพพยาบาลได้มากกว่า โดยเฉพาะในด้านคุณลักษณะของพยาบาล พยาบาลที่ปฏิบัติงานนานจะพัฒนาคุณลักษณะเด่นชัดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านทักษะในการพยาบาล ด้านการตัดสินใจ และความรู้ความสามารถทางการพยาบาล ดังที่ สวัสดิ์ สุคนธรังษี (2517 : 120 - 14) กล่าวว่า คนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก ได้พบเห็นปัญหาต่าง ๆ มาก จะมีความชำนาญในด้านการพยาบาลมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย ซึ่งสอดคล้องกับ บุญใจ ศรีสถิตยนากร (2530 : 57) ซึ่งกล่าวว่า พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพยาบาลน้อย ย่อมมีความสามารถในการสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วย มีทักษะและคิดตัดสินใจในการปฏิบัติการพยาบาลได้น้อยกว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการพยาบาลมาก ในทำนองเดียวกัน พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานนาน จะมีความพึงพอใจในอาชีพระดับสูง ทั้งนี้เพราะพยาบาลที่ปฏิบัติงานนาน สามารถปรับตัวเข้ากับลักษณะงานและเพื่อนร่วมงานได้แล้ว บางครั้งอาจได้รับตำแหน่งหัวหน้าตึก หรือได้รับสิทธิพิเศษอื่น เช่น ไม่ต้องอยู่เวรในยามวิกาล เป็นต้น ในทางตรงกันข้ามพยาบาลที่เริ่มทำงานใหม่ ต้องปรับตัวเข้ากับลักษณะงาน และเพื่อนร่วมงานใหม่ ซึ่งแตกต่างไปจากการเรียนในชั้นเรียน นอกจากนั้นผู้ที่สำเร็จมาใหม่ ๆ มักจะมีความคาดหวังในการทำงานสูง มีความขยันแต่ขาดประสบการณ์ จึงอาจจะทำให้ไม่สามารถทำงานให้ประสบผลสำเร็จได้ดังที่คาดหวังไว้ (พรทิพย์ วิโรจน์แก้วอรุณ. 2528 : 3) ซึ่งทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในอาชีพหรือความเครียดได้

ดังนั้นจึงพอจะสรุปได้ว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานนาน จะมีคุณลักษณะของพยาบาลดี และความพึงพอใจในอาชีพสูง

1.4 คุณลักษณะของพยาบาลแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล หมายความว่า คุณลักษณะของพยาบาล ทั้ง 8 ด้าน ในทุกด้านมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล ถ้ามีคุณลักษณะของพยาบาลในแต่ละด้านสูง จะเกิดความพึงพอใจในอาชีพสูง ผลการศึกษา¹¹ เป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ 4 ที่ว่า คุณลักษณะของพยาบาลแต่ละด้านมีความ

สัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะ คุณลักษณะของพยาบาล ทั้ง 8 ด้าน เป็นลักษณะเด่นของบุคคลที่ประกอบอาชีพพยาบาล ดังที่ คัมภีร์ มัลลิกะมาศ (2518 : 17) กล่าวว่า พยาบาลที่ดีต้องมีความรู้ความสามารถทางการพยาบาล มีทักษะในการพยาบาล มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ และเสียสละ ซึ่งสอดคล้องกับ กองงานวิทยาลัยพยาบาล และ ล้วน สายยศ (รัตนา ศรีเหรียญ. 2529 : 13 ; อ้างอิงมาจาก กองงานวิทยาลัยพยาบาล และ ล้วน สายยศ. 2527 : 1 - 12) และรัตนา ศรีเหรียญ (2529 : 14) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะของพยาบาลที่ดี ได้แก่ ความรู้ความสามารถทางการพยาบาล ทักษะในการพยาบาล ความสามารถในการตัดสินใจ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความมีวินัยในตนเอง และความเสียสละ นอกจากนี้ยังมีการวิจัยของ เบเลย์ และชอส์ (Bailey and Chaus. 1969 : 320 - 329) อาดัม และ โคลน์ (Adam and Klein. 1970 : 362 - 365) พบว่า พยาบาลมีความต้องการหลายด้าน ด้านหนึ่งก็คือ ด้านการมีไมตรีสัมพันธ์ และงานวิจัยของ ศรีใหญ่ย์ สังข์บัวลี (2525 : 83 - 84) ก็พบว่า พยาบาลที่ปฏิบัติงานดีต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของพยาบาล สังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ยังได้ประเมินผลการปฏิบัติงานของพยาบาล ด้านความรู้ความสามารถทางการพยาบาล ความอดุสาหะ และความรับผิดชอบ จากข้อมูลดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า พยาบาลมีคุณลักษณะเด่นเฉพาะของอาชีพ ดังนั้นเมื่อพยาบาลมีคุณลักษณะเด่นไม่ว่าจะเป็นด้านใดด้านหนึ่งในจำนวนทั้งหมด 8 ด้าน ก็ถือว่าพยาบาลนั้นมีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพ เมื่อเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจในอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ สำเนาวิ บจรศิลป์ (2529 : 2) ที่กล่าวว่า การเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองเกิดความเพลิดเพลิน และ มีความสุข

1.5 คุณลักษณะของพยาบาลโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลระดับสูง และระดับกลาง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลระดับต่ำ หมายความว่า พยาบาลที่มีคุณลักษณะของพยาบาลโดยรวมดี จะมีความพึงพอใจในอาชีพระดับสูง ในทำนองเดียวกัน พยาบาลที่มีคุณลักษณะของพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จะมีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลระดับปานกลาง ผลการศึกษาส่วนนี้ เป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ 5 ที่ว่า คุณลักษณะของพยาบาลโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจใน

อาชีพของพยาบาลเมื่อพิจารณาแต่ละระดับของความพึงพอใจ ทั้งนี้จะเป็นเพราะ บุคคลที่มีลักษณะเหมาะสมกับอาชีพของตนมากเท่าใด จะมีความพึงพอใจในอาชีพมากเท่านั้น ดังได้กล่าวแล้วว่า พยาบาลที่มีลักษณะเหมาะสมกับการประกอบอาชีพพยาบาลจะรู้สึก ชอบ มีความสุข และสนุกสนานในการทำงาน จะทุ่มเทกำลังกายกำลังใจในการทำงาน ผลงานที่ปรากฏออกมาดีและประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ทำให้เกิดความพึงพอใจในอาชีพดังที่ สำเนาวิ บจรศิลป์ (2529 : 2) กล่าวว่า การประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนจะก่อให้เกิดความเพลิดเพลินและมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ สุชา จันท์แอม (ม.ป.ป. : 164) ที่กล่าวว่า ถ้าบุคคลสภาพของตนสอดคล้องกับงานที่ทำ ย่อมจะเกิดความพึงพอใจในอาชีพ และ วัชรวิ ทรัพย์มี (2523 : 1) มีความเห็นว่า ถ้าเลือกอาชีพได้เหมาะสมและประสบความสำเร็จในอาชีพ ย่อมทำให้บุคคลนั้นมีความสุขในชีวิต

สำหรับคุณลักษณะของพยาบาลโดยส่วนรวมไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลระดับต่ำ หมายความว่า อาจมีคุณลักษณะของพยาบาลโดยส่วนรวมดี หรือ ปานกลาง หรือ ต่ำก็ได้ มีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลระดับต่ำ ผลการศึกษาส่วนนี้ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 5 ที่ว่า คุณลักษณะของพยาบาลโดยส่วนรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลเมื่อพิจารณาแต่ละระดับ ทั้งนี้จะเป็นเพราะ บางคนอาจจะมีลักษณะเฉพาะตนที่อยู่แล้ว ไม่ว่าจะประกอบอาชีพพยาบาลหรือไม่ เมื่อมาประกอบอาชีพพยาบาล อาจจะไม่ชอบอาชีพพยาบาลก็ได้

2. จากการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของพยาบาลที่มีสถานภาพต่างกัน ผลปรากฏว่า พยาบาลที่เป็นโสด และ พยาบาลที่สมรสแล้ว มีคุณลักษณะของพยาบาล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า พยาบาลที่เป็นโสด และพยาบาลที่สมรสแล้ว มีคุณลักษณะของพยาบาลไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษา ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 6 ที่ว่า พยาบาลที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณลักษณะของพยาบาลต่างกัน ทั้งนี้จะเป็นเพราะ บุคคลที่จะประกอบอาชีพใดก็ตาม จะมีลักษณะใกล้เคียงหรือเหมือนกัน เนื่องจากก่อนการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ บุคคลนั้น จำเป็นต้องรู้จักตนเองในด้านคุณลักษณะ เพื่อจะได้พิจารณาให้เหมาะสมกับอาชีพที่จะเลือกศึกษาต่อและประกอบอาชีพ (จำเนียร ช่วงโชติ. 2525 : 88 ; อ้างอิงมาจาก Holland. 1966 : 132) และเมื่อเข้าไปประกอบอาชีพแล้ว จะมีการปรับตัวเข้ากับงานที่ปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติงานในลักษณะ

ใกล้เคียงหรือเหมือนกัน ทำให้มีลักษณะเด่นชัดมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นจึงพอจะสรุปได้ว่า พยาบาลที่เป็นโสตและสมรสแล้ว มีคุณลักษณะของพยาบาลไม่แตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะงานที่ทำ และคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละอาชีพ

3. จากการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน ผลปรากฏว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี และ ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีคุณลักษณะของพยาบาลดีกว่าพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ 7 ที่ว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีคุณลักษณะของพยาบาลต่างกัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะ บุคคลที่เข้ามาประกอบอาชีพพยาบาลจะพัฒนาคุณลักษณะของตนให้เหมาะสมกับลักษณะอาชีพ ในช่วงแรก ๆ ที่เข้าไปปฏิบัติงานยังไม่ค่อยทราบลักษณะงานของพยาบาลเท่าที่ควรอาจจะทำให้เกิดความวิตกกังวลในการทำงาน และการปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน ดังที่ จันท์ โภทศ (2530 : 84) ได้ศึกษาสภาพจิตของพยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจิตเวช ในประเทศไทย พบว่า พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1 - 2 ปี มีความวิตกกังวลสูงกว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์มากกว่า 2 ปี ทั้งนี้เนื่องจากพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย อาจจะมีปัญหาในการทำงานกับผู้ป่วย ต้องปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ และจากงานวิจัยของ จินตนา ญาติบรรทุง (2529 : 83) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับระดับความเหนื่อยหน่ายของพยาบาลวิชาชีพ พบว่า ประสบการณ์ด้านการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ด้านพยาบาลน้อยระหว่าง 1 - 5 ปี มีความเหนื่อยหน่ายสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ด้านพยาบาลระหว่าง 6 - 10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป ตามลำดับ เพราะพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์น้อยเพิ่งจบการศึกษามาทำงานใหม่ มีความกระตือรือร้นในการทำงานสูง แต่พยาบาลจะเกิดความขัดแย้งในการแสดงบทบาทระหว่างเป้าหมายวิชาชีพและสถาบัน คือ วิชาชีพมีเป้าหมายมุ่งให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลเยี่ยงบุคคล และเน้นความสำคัญที่ผู้ป่วยเป็นแกน ในขณะที่สถาบันจะเน้นความสำเร็จทั้งงานเสรีจรรยาบรรณ ความต้องการของหน่วยงานและความต้องการของทีมสุขภาพเป็นสำคัญ

นอกจากนั้น พยาบาลที่มีประสบการณ์มาก ย่อมจะมีคุณลักษณะเด่นของพยาบาล เพราะอาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถทางทักษะในการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่

เจ็บป่วย (พวงรัตน์ บุญานุรักษ์. 2522 : 43) และคนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากได้พบเห็นปัญหาต่าง ๆ มากจะมีความชำนาญในด้านกาพยาบาลมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย (สวัสต์ สุกนธรังษี. 2517 : 10 - 14) ซึ่งสอดคล้องกับ บุญใจ ศรีสถิตย์นากร (2530 : 57) ที่กล่าวว่า พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพยาบาลน้อย ย่อมมีความสามารถในการสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วย มีทักษะ และคิดตัดสินใจในการปฏิบัติการพยาบาลได้น้อยกว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของพยาบาลมาก จึงทำให้พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการทำงานสูง จะปฏิบัติงานได้ดีกว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์น้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศรี กริทอง. (2530 : 111) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล - วิชาชีพ พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงาน 16 ปีขึ้นไป มีคุณภาพชีวิตการทำงานสูงกว่ากลุ่ม 6 เดือน - 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้นจึงพอจะสรุปได้ว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานสูงจะมีคุณลักษณะเด่นกว่าพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำกว่า เนื่องจากอาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถทางทักษะ

4. จากการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลที่มีสถานภาพต่างกัน พบว่า พยาบาลที่สมรสแล้วมีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลสูงกว่าพยาบาลที่เป็นโสด สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาถีย์ อ้อยเจริญพงษ์ (2528 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาล ผลปรากฏว่า พยาบาลที่สมรสแล้ว มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูงกว่าพยาบาลที่เป็นโสด ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ อัมพันธ์ ไชยทองศรี (2530 : 90 - 91) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลผลปรากฏว่า พยาบาลที่สมรสแล้ว และ พยาบาลที่เป็นโสด มีความพึงพอใจในอาชีพไม่แตกต่างกัน และ อัญชลี นวลคล้าย (2531 : 48 - 49) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย ผลปรากฏว่า สถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในอาชีพ

การที่พยาบาลที่สมรสแล้ว มีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลสูงกว่าพยาบาลที่เป็นโสด ทั้งนี้จะเป็นเพราะ พยาบาลที่สมรสแล้ว ได้พบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากมาย ทำให้สามารถควบคุม

อารมณ์ และ ปรับตัวได้ดีกว่าพยาบาลที่เป็นโสด ดังที่ จินตนา จันทร์โคตร (2530 : 5) กล่าวว่า เนื่องจากครอบครัวเป็นแหล่งของปัญหาและเป็นแหล่งความรัก มีการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ก่อให้คนมีวุฒิภาวะทางอารมณ์มากขึ้น นอกจากนี้พยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นพยาบาลที่สมรสแล้ว และมีระยะเวลาในการปฏิบัติตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป ดังนั้นพอจะกล่าวได้ว่า พยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สมรสแล้วและมีอายุมากกว่าพยาบาลที่เป็นโสด จากงานวิจัยของ สุวรรณมา สุวรรณผล (2520 : 98 - 103) ได้ศึกษาความพึงพอใจในงานของผู้ช่วยพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจิตเวชในประเทศไทย ผลปรากฏว่าผู้ช่วยพยาบาลกลุ่มที่มีอายุมากจะมีความพึงพอใจในอาชีพสูงกว่ากลุ่มพยาบาลที่มีอายุต่ำกว่า / และพยาบาลที่มีอายุมากย่อมมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน หรือประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าพยาบาลที่มีอายุน้อยกว่า เมื่อมีประสบการณ์ในการทำงานมากย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงาน เพราะเนื่องจากอาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถทางทักษะในการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่เจ็บป่วย (พวงรัตน์ บุญนารักษ์. 2522 : 43)

ดังนั้นจึงพอจะสรุปได้ว่า พยาบาลที่สมรสแล้วจะมีประสบการณ์ในการทำงานสูง ซึ่งมีอายุเฉลี่ยสูงกว่าพยาบาลที่เป็นโสด จะมีผลการปฏิบัติงานสูง ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีไพบุลย์ สังข์บัวลี (2525 : 133) ที่กล่าวว่า พยาบาลที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น จะมีอายุเฉลี่ยสูงกว่าพยาบาลที่ปฏิบัติงานดี ปานกลาง และพอใช้ เมื่อมีผลการปฏิบัติงานสูงย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจในอาชีพ ดังนั้นพยาบาลที่มีอายุมาก หรือ สมรสแล้วและมีประสบการณ์ในการทำงานมาก จะมีความพึงพอใจในอาชีพสูงกว่าพยาบาลที่มีอายุน้อย หรือ เป็นโสดและมีประสบการณ์ในการทำงานน้อย

5. จากการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน ผลปรากฏว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลสูงกว่าพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี 1 - 5 ปี หมายความว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานนาน จะมีความพึงพอใจในอาชีพสูงตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณมา สุวรรณผล (2520 : 98 - 103) ได้ศึกษาความพึงพอใจในอาชีพของผู้ช่วยพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจิตเวชในประเทศไทย พบว่า ผู้ช่วยพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานนานมีความพึงพอใจในอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อยกว่า ทั้งนี้จะเป็นเพราะ พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

นานจะมีประสพการณ์ในการทำงาน ซึ่งคนที่มีประสพการณ์ในการทำงานมาก ได้พบเห็นปัญหาต่าง ๆ มาก จะมีความชำนาญในด้านพยาบาลมากกว่าผู้ที่มีประสพการณ์ในการทำงานน้อย (สวัสดี สุคนธรังษี. 2517 : 10 - 14) แต่เนื่องจากพยาบาลเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถทางทักษะในการช่วยเหลือบุคคลที่เจ็บป่วย (พวงรัตน์ บุญนารักษ์. 2522 : 43) ดังนั้นประสพการณ์จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับอาชีพพยาบาล เพราะประสพการณ์มีผลต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ (อุษา ชัชวาลย์. 2519 : 120) นอกจากนี้ พรทิพย์ วิโรจน์แสงอรุณ (2528 : 3) ยังกล่าวว่า ผู้ที่สำเร็จมาใหม่ ๆ มักจะมีความคาดหวังในการทำงานสูง และมีความขยันแต่ขาดประสพการณ์ในการทำงาน จึงอาจจะทำให้ไม่สามารถทำงานให้ประสพผลสำเร็จได้ดังที่คาดหวังไว้

ดังนั้นจึงพอจะสรุปได้ว่า ประสพการณ์มีผลต่อการปฏิบัติงานของพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีไพบลย์ สังข์บัวลี (2525 : 128) ที่กล่าวว่า งานพยาบาลต้องอาศัยทักษะ ฉะนั้นการมีประสพการณ์มากจะทำให้เกิดการเรียนรู้ และเข้าใจ มีความชำนาญ สามารถวางแผนการพยาบาล นำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น และการปฏิบัติงานมีผลต่อความพึงพอใจในอาชีพ ถ้าผลการปฏิบัติงานดีและประสพความสำเร็จในการทำงานย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจในอาชีพ สรุปได้ว่าประสพการณ์มีผลต่อความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลเนื่องจากพยาบาลเป็นอาชีพที่ต้องใช้ทักษะ ทักษะจะเกิดขึ้นได้ต้องใช้เวลาในการปฏิบัติงาน ดังนั้น พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 11 ปีขึ้นไป จะมีความพึงพอใจในอาชีพสูงกว่าพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี และ 1 - 5 ปี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. โรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานการแพทย์ ควรนำผลจากการวิจัยไปปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพพยาบาล
2. วิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสำนักงานการแพทย์ ควรนำผลจากการวิจัยไปประกอบการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อสาขาพยาบาล

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับความพึงพอใจในอาชีพอื่น ๆ
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับความพึงพอใจในอาชีพ

ของพยาบาลในหน่วยงานของรัฐ และ เอกชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตติมา ปรีดีติลก. ทฤษฎีการบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : ธารการพิมพ์, 2529.
- เกศินี หงส์นันท์. การบริหารงานบุคคลในวงราชการไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2518.
- คมเพชร จัตรศุภกุล. การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- คัมภีร์ มัลลิกะมาส. "พยาบาลกับการรับผิดชอบต่ออาชีพ," นิตยสารโรงพยาบาลกลาง. 12 : 18 - 35 ; เมษายน - มิถุนายน 2518.
- จากรุวรรณ เสวกวรรณ. ความพึงพอใจในงานของพยาบาลโรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.
- จิตติมา รักษาค. การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- จินตนา จันทร์โคตร. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความสามารถในการตัดสินใจของพยาบาลหัวหน้าตึก ในโรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- จินตนา ญาติบรรทุง. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับระดับความเหนื่อยหน่ายของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- จันทร์ โภทล. สภาพจิตของพยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจิตเวชในประเทศไทย. ปริญญาโท ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- จรัสศรี ร่มะवास. ความคาดหวังของผู้สอนเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของวิทยาศาสตร์บัณฑิตพยาบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- จำเนียร ช่างโชติ. ข้อเสนอเทศทางอาชีพ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2525.

ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ทวีศรี กริทอง. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ
ในโรงพยาบาลส่วนภูมิภาค สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.

ทัศนาศ บุญทอง. "พยาบาลกับการพัฒนาบุคลิกภาพ," ในเอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์
วิชาชีพพยาบาล. หน้า 175 - 232. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
2530.

ธงชัย สันติวงษ์. องค์การและการบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2519.

ธัญญา แก้วศรี. ความพึงพอใจในงานของผดุงครรภ์อนามัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของ
ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.
อัดสำเนา.

นิภา วัฒนเวทิน. การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

บุญสนอง ไกรเนตร. การเปรียบเทียบบุคลิกภาพด้านความต้องการระหว่างผู้ที่ศึกษาวิชาชีพครู
และวิชาชีพพยาบาล. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.

บุญใจ ศรีสถิตย์นาถ. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคัดสรรกับผลการปฏิบัติงานพยาบาล
ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.

ประภา เชื้อภักดี. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางบุคลิกภาพกับผลการปฏิบัติงานของ
พยาบาลศิริราช. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526.
อัดสำเนา.

ผกา บุญเรือง. การแนะแนวเบื้องต้น. ชลบุรี : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2528.

พวงรัตน์ บุญอนุรักษ์. การวางแผนการพยาบาล. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองการพิมพ์, 2522.

พิน คงพล. ความพึงพอใจที่มีต่อบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการประเมินศึกษา
จังหวัดใน 14 จังหวัดภาคใต้. ปริณยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทร์วิโรฒ สงขลา, 2529. อัดสำเนา.

มหาวิทยาลัย, ทบวง. ตารางแสดงอันดับการเลือกของผู้สมัครสอบคัดเลือกและผู้สอบผ่านข้อเขียน
ในการสอบคัดเลือก ประจำปีการศึกษา 2531.

มาณีย์ อ้อยเจริญพงษ์. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาล : ศึกษาเฉพาะกรณี
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2528. อัดสำเนา.

ยุคกล ทองตัน. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
ปริณยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ สงขลา, 2528.
อัดสำเนา.

X ยพิน ตันดิธนพัฒน์. ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลกับนักศึกษาอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยมหิดล.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.

เยาวลักษณ์ เลหาจินดา. สภาพความพึงพอใจในงานและความตั้งใจที่จะทำงานอย่างต่อเนื่องหรือ
ลาออกของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.

X รัตนา ศรีเหรียญ. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
พยาบาล. ปริณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ
ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

รัชนิภารถ มณีพงษ์. การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.

ลัดดาวัลย์ หวังพานิช. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร,
2528.

- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ศึกษาพร, 2528.
- วัฒนา สุตรสุวรรณ. ผู้บังคับบัญชา. กรุงเทพฯ : ไทยอนุเคราะห์ไทย, ม.ป.ป.
- วิเชียร ทวีลาภ. "การพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลในประเทศไทย," ในอนุสรณ์ 60 ปี
สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี.
หน้า 90 - 117. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2530.
- วัชร ททรัพย์มี. การแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, 2523.
- วันชัย วิเศษสุวรรณ. ความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการฝ่ายงานบริหารและธุรการของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริมาณนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- * ศรีใหญ่ลย์ สังข์บัวลี, เรืออากาศโทหญิง. ผลการปฏิบัติงานและบุคลิกภาพของพยาบาลวิชาชีพ.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525. อัดสำเนา.
- สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ. รายงานเรื่องการวางแผนและมาตรการการแก้ไข.
กรุงเทพฯ : สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ, มกราคม 2530.
- สมยศ นาวิการ. การบริหาร. กรุงเทพฯ. บรรณกิจ, 2525.
- สวัสดี สุวรรณอักษร. "แนวคิดในการเลือกอาชีพ," ในหนังสือที่ระลึกงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน
ครั้งที่ 35 ของกระทรวงศึกษาธิการ. หน้า 81 - 85. กรุงเทพฯ : 15 ธันวาคม
2515.
- สวัสดี สุกนธรังษิ. การวัดในการจัดงานบุคคล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2517.
- สาตี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา, ม.ป.ป.
- สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาการแนะแนว. ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, ม.ป.ป.
- สุโท เจริญสุข. "จิตวิทยาในการทำงานสำหรับข้าราชการครู," วารสารแนะแนว. 101 :
58 - 65 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2528.

- สมุณฑา สิทธิพงศ์สกุล. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลเยี่ยมบ้านในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527. อัดสำเนา.
- สุรพงศ์ อ่ำทรวงษ์. "ปัญหาของพยาบาลหรือปัญหาของใคร," ในอนุสรณ์ 60 ปี สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี. หน้า 150 - 153. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2530.
- สุวรรณมา สุวรรณผล. ความพึงพอใจในงานของผู้ช่วยพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจิตเวชในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา. นครปฐม : ศิลปาครวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2529.
- อนงค์ สกลคู. การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- อังคณา สายยศ. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- อัญชลี นวลคล้าย. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย ศึกษาเฉพาะกรณี ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531. อัดสำเนา.
- X อุดม สุภาไตร และ สมจิตต์ กาญจนโกลน. "วิชาการพยาบาลกับคุณภาพชีวิต," ในเอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการพยาบาล. หน้า 1 - 43. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2530.
- อุษา ชัชวาลย์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลสนับสนุนให้นายอำเภอดำเนินการสำเร็จในหน้าที่. วิทยานิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.
- อ่ำทรวง ไชยทองศรี. ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การความพึงพอใจในงานของพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530. อัดสำเนา.

- Adam, J. and Lilyan, R.Klein. "Students in Nursing School : Consideration Assessing Personality Characteristics," Nursing Research. 19 : 362 - 365 ; July - August, 1970.
- Barnard, Chester I. The Functions of the Executive. Massachusetts : Harward University Press, 1966.
- Balley, June T. and Karen, E.Claus. "Comparative Analysis of the Personality Structure of Nursing Students," Nursing Research. 18 : 320 - 329 ; 1969.
- Charoong Pasuwan. Adaptability of The Herzberg Job Satisfaction Model to Vocational Education Personnel in Thailand. Doctor of Education Degree. Indiana University, 1972.
- Dyer, D. Elaine and others. "Can Job Performance be Predicted from Biographical, Personality, and Administrative Climate Inventories ?," Nursing Research. 21 : 294 - 304 ; July - August, 1972.
- Ghiselli, Edwin E. and Charence, W. Brown. Personnel and Industrial Psychology. New York : McGraw - Hill Book Company, 1955.
- Gillmer, Von Haller B. Industrial Psychology. New York : McGraw - Hill Book Company, 1966.
- _____. Applied Psychology. New York : McGraw - Hill Book Company, 1967.
- Jamann, Jeans. "Job Satisfaction and Dissatisfaction of Nurse Faculty in B.S.N. Programs," Dissertation Abstracts in Humanities and Social Science. 1975.
- Kelly, William L. "Psychological Prediction of leadership in Nursing," Nursing Research. vol. 23 : 38 - 41, 1975.
- Maslach, Christina. Burnout : The Cost of Caring. New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1982.
- Maslow, Abraham Harold. Motivation and Personality. 2nd. ed. New York : Harper and Row, 1970.
- Monica, Elaine. The Nursing Process A Humanistic Approach. California : Addison - Wesley Publishing Company, 1979.
- Nichols, Glennadee A. "Important Satisfying and Dissatisfying Aspects of Nurses : Job," Supervision Nurse. 5 : 10 - 15 ; January, 1974.
- Reece, Michael M. "Personality Characteristics and Success in Nursing Program," Nursing Research. 10 : 172 - 176 ; Summer, 1961.

Slavitt, Binab B. and others. "Nurse's Satisfaction with Their Work Situation," Nursing Research. 27(2) : 144 - 147 ; March - April, 1978.

Slocum, John W. and others. "An Analysis of Need Satisfaction and Performance among Professional and Paraprofessional Hospital Personnel," Nursing Research. 21 : 338 - 341 ; July - August, 1972.

Strauss, George and Leonard, R.Sayles. Personnel : The Human Problem of Management. 4 the ed., Englewood Cliffs, N.J. Prentice - Hall Inc., 1960.

Wolman, Benjamin B. Dictionary of Behavioral Science. London : Macmillan, 1975.

ภาคผนวก

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงไว้ในตาราง 14 และ ตาราง 15

ตาราง 14 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คุณลักษณะของพยาบาล

ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	7.746	16	3.974
2	6.299	17	5.801
3	5.494	18	5.372
4	2.686	19	5.197
5	3.810	20	3.357
6	2.452	21	3.792
7	2.231	22	5.518
8	5.972	23	4.437
9	5.222	24	2.882
10	5.657	25	6.350
11	6.112	26	3.801
12	5.761	27	6.794
13	6.335	28	5.558
14	6.203	29	5.698
15	7.236	30	4.762

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อที่	t	ข้อที่	t
31	4.387	37	4.760
32	7.111	38	3.731
33	6.053	39	7.104
34	3.867	40	7.821
35	6.441	41	7.856
36	5.880	42	6.982

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = 0.9267

ตาราง 15 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล

ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	3.329	6	1.956
2	2.332	7	3.381
3	4.690	8	4.357
4	6.252	9	3.683
5	3.748	10	4.048

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	t	ข้อที่	t
11	3.705	24	5.722
12	4.840	25	2.376
13	4.529	26	4.623
14	1.988	27	3.071
15	3.542	28	5.696
16	6.117	29	5.259
17	5.555	30	3.028
18	4.960	31	5.059
19	2.731	32	4.240
20	6.423	33	3.998
21	5.116	34	4.736
22	3.611	35	4.478
23	5.119	36	4.217

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด = 0.8939

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

3 พฤศจิกายน 2532

เรื่อง ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

เรียน พยาบาล ที่นับถือ

ข้าพเจ้านางสาวจันทร์จิรา เหล่าพจันนานนท์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยา การแนะแนว ศึกษาชั้นคว่ำเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล สังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร" การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ข้าพเจ้าใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม โดยพิจารณาตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ขอรับรองว่าการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ถือเป็นความลับและนำไปใช้ในการวิจัยเท่านั้น

ข้าพเจ้าหวังในความร่วมมือจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวจันทร์จิรา เหล่าพจันนานนท์)

แบบสอบถามตอนที่ 1 แบบสอบถาม ข้อมูลส่วนตัว

1. สถานภาพ

 โสด สมรส แยกกันอยู่ หม้าย

2. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี 11 ปีขึ้นไป

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ
จังหวัดนนทบุรี

ผู้ช่วยอธิบดีกรมส่งเสริมการค้า
101
2533

61-73069

๒๕๓๓.๕๓

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะของพยาบาล

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าสามารถรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ป่วย					
2.	ข้าพเจ้าสามารถให้การพยาบาลได้ถูกต้องตาม อาการของผู้ป่วย					
3.	ข้าพเจ้าเอาใจใส่ผู้ป่วยสม่ำเสมอ					
4.	ข้าพเจ้าไม่ใช้คำพูดซึ่งกระทบกระเทือนจิตใจ ของผู้ป่วย					
5.	ข้าพเจ้าช่วยเหลือผู้ป่วยอย่างเต็มความสามารถ					
6.	ข้าพเจ้าไม่มีความมั่นใจในการทำงาน มักจะย่อท้อต่ออุปสรรค					
7.	ข้าพเจ้าไม่ทำงานส่วนตัวมาทำขณะปฏิบัติงาน					
8.	ข้าพเจ้าปฏิบัติงานตามหน้าที่โดยไม่มีใครเตือน					
9.	ข้าพเจ้าทำงานโดยไม่คำนึงถึงความ เหน็ดเหนื่อย					
10.	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้ป่วยแม้ไม่ได้รับ การขอร้อง					
11.	ข้าพเจ้าไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ร่วมงาน					
12.	ข้าพเจ้ามักติดตามผลหลังจากให้การพยาบาล ผู้ป่วย					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13.	ข้าพเจ้าไม่สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างถูกต้องตามหลักการพยาบาล เมื่อแพทย์ไม่อยู่ และมีเหตุจำเป็นที่ต้องตัดสินใจ					
14.	ข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องและรวดเร็วตามขั้นตอนของการพยาบาล					
15.	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้มาใช้ประกอบการวางแผนการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม					
16.	ข้าพเจ้าไม่สามารถสังเกตและรายงานอาการเปลี่ยนแปลงที่ผิดปกติของผู้ป่วยได้ครบถ้วน					
17.	ข้าพเจ้าสามารถให้การพยาบาลผู้ป่วยอย่างคล่องแคล่ว โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วย					
18.	ข้าพเจ้าสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยใช้ข้อมูลมาประกอบได้อย่างถูกต้อง เมื่อเกิดอันตรายกับผู้ป่วย					
19.	ข้าพเจ้าตั้งใจปรับปรุงวิธีการพยาบาลของตนเองให้ดีขึ้น					
20.	ข้าพเจ้ามักใช้วาทะที่ไม่สุภาพกับญาติผู้ป่วย					
21.	ข้าพเจ้าไม่สามารถตอบต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ของญาติผู้ป่วย					
22.	เมื่อพบปัญหาในการทำงาน ข้าพเจ้ายังมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จลุล่วง					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
23.	ข้าพเจ้าให้การพยาบาลได้ตรงตามเวลา					
24.	ข้าพเจ้าแต่งกายไม่ค่อยถูกต้องตามระเบียบ					
25.	ข้าพเจ้าอุทิศตนในการทำงานทั้งร่างกายและจิตใจ					
26.	ข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานอย่างสบายใจ					
27.	ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงงานเมื่อพบอุปสรรค					
28.	ข้าพเจ้าไม่สามารถแก้ไขเหตุการณ์ในการพยาบาลได้ทันเวลาที่เมื่อเกิดอันตรายแก่ผู้ป่วย					
29.	ข้าพเจ้าสามารถเตรียมสิ่งของเครื่องใช้ได้ถูกต้องกับการพยาบาล					
30.	ข้าพเจ้าสามารถอธิบายให้ผู้ป่วยยอมรับสภาพความเจ็บป่วยและร่วมมือในการรักษาพยาบาล					
31.	ข้าพเจ้าไม่สามารถดัดแปลงเครื่องมือเครื่องใช้และวิธีการพยาบาลต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับอาการของผู้ป่วย					
32.	ข้าพเจ้าสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในตึกผู้ป่วยพร้อมทั้งจัดลำดับการแก้ปัญหาได้ถูกต้อง					
33.	ข้าพเจ้าไม่มีใจจดจ่อกับงานที่ได้รับมอบหมาย					
34.	ข้าพเจ้าใช้วาจาสุภาพกับเพื่อนร่วมงาน					
35.	ข้าพเจ้ายินดีทำงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบทั้งๆที่รู้ว่าได้รับผลตอบแทนไม่คุ้มค่า					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
36.	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎระเบียบของหน่วยงาน					
37.	ข้าพเจ้าไม่สามารถตอบต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ ของผู้ป่วย					
38.	ข้าพเจ้ายิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเองกับผู้ป่วย					
39.	ข้าพเจ้าไม่ละทิ้งหน้าที่การพยาบาล					
40.	ข้าพเจ้าสามารถให้เหตุผลในการพยาบาลได้ อย่างมั่นใจเมื่อเกิดอันตรายกับผู้ป่วย					
41.	ข้าพเจ้าไม่สามารถใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง					
42.	ข้าพเจ้าสามารถอธิบายให้ญาติผู้ป่วยยอมรับ สภาพความเจ็บป่วยของผู้ป่วยและร่วมมือใน การรักษาพยาบาล					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าสามารถทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ					
2.	ข้าพเจ้ามักได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในงานสำคัญเสมอ					
3.	ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าย้ายไปทำงานหน่วยงานอื่นจะได้รับความก้าวหน้ากว่านี้					
4.	ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจในงานในหน้าที่ได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่					
5.	ข้าพเจ้ารู้สึกมีอิสระที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงาน					
6.	ข้าพเจ้าเข้าใจหลักการในการปฏิบัติงานอย่างแจ่มแจ้ง					
7.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าในโรงพยาบาลมีวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานเพียงพอ					
8.	เพื่อนร่วมงานของข้าพเจ้ามีการแบ่งพรรคแบ่งพรรค					
9.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเงินเดือนที่ได้เพิ่มขึ้นในแต่ละปีน้อยเกินไป					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10.	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่มั่นใจว่าจะปฏิบัติงานในหน่วยงานนี้ได้ยาวนานเท่าที่ควร					
11.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่ารายได้จากการทำงานเพียงพอที่ทำให้สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น					
12.	ผู้บังคับบัญชาทำตัวเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา					
13.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าไม่ได้รับความสะดวกสบายในการทำงาน					
14.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าในการปฏิบัติงานแต่ละครั้งไม่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน					
15.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าไม่พอใจที่งานมากเกินไปจนต้องทำงานนอกเวลาราชการ					
16.	ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจกับความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน					
17.	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจว่าเป็นส่วนสำคัญของหน่วยงานนี้					
18.	ข้าพเจ้ามีโอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถในการพยายามได้อย่างเต็มที่					
19.	ข้าพเจ้าไม่สามารถแก้ปัญหาในการทำงานได้					
20.	ผู้บังคับบัญชาไม่เคยยอมรับเมื่อข้าพเจ้าปฏิบัติงานดี					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
21.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนให้ศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้					
22.	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายที่ต้องทำงานจำเจซ้ำซาก					
23.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามือสั่นในการกำหนดวิธีการปฏิบัติงานในหน้าที่					
24.	ข้าพเจ้าไม่พอใจในระบบการบริหารของหน่วยงานนี้					
25.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าอาคารที่ข้าพเจ้าปฏิบัติงานอยู่ ไม่ถูกสุขลักษณะ					
26.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าทุกคนในหน่วยงานมีความเป็นมิตร					
27.	ข้าพเจ้าพอใจในการบริการด้านสวัสดิการของโรงพยาบาล					
28.	ข้าพเจ้าพอใจในปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ					
29.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าหน่วยงานนี้ไม่ค่อยวางนโยบายที่แน่นอน					
30.	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดใจในงานที่ทำอยู่เพราะไม่ตรงกับประสบการณ์					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
31.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าไม่ได้รับการสนับสนุนในการเลื่อนตำแหน่ง					
32.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเพื่อนร่วมงานยอมรับความคิดเห็นของข้าพเจ้า					
33.	ข้าพเจ้าไม่พอใจในผลงานของข้าพเจ้าที่ปรากฏต่อสายตาคนทั่วไป					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวจันทร์จิรา เหล่าพงษ์นานนท์

เกิดวันที่ 12 เดือนตุลาคม พุทธศักราช 2496

สถานที่เกิด อำเภอเกาะพัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 59/222 หมู่บ้าน ป. ผาสุข
ถนนปิ่นเกล้า-นครชัยศรี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 5

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนปากน้ำวิทยาคม เขตตลิ่งชัน
กรุงเทพมหานคร 10170

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2513

ม.ศ. 3 จากโรงเรียนพังวิทยา

พ.ศ. 2519

ค.บ. (สังคมศึกษา) จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

พ.ศ. 2533

กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล
สังกัดสำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

จันทร์จิรา เหล่าพจันนานนท์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

เมษายน 2533

47-195

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของพยาบาลกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาล สังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามคุณลักษณะของพยาบาล และแบบสอบถามความพึงพอใจในอาชีพ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ Pearson Product Moment Correlation และ F - test

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
2. คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลในกลุ่มพยาบาลที่เป็นโสด และสมรสแล้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. คุณลักษณะของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล เมื่อพิจารณาตามระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 .05 และ .001 ตามลำดับ
4. คุณลักษณะของพยาบาลแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
5. คุณลักษณะของพยาบาลโดยส่วนรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาล ระดับสูง และ ระดับกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ และคุณลักษณะของพยาบาลโดยส่วนรวม ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลระดับต่ำ
6. พยาบาลที่เป็นโสด และสมรสแล้ว มีคุณลักษณะของพยาบาลไม่แตกต่างกัน
7. พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีคุณลักษณะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
8. พยาบาลที่เป็นโสด และสมรสแล้ว มีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9. พยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และตั้งแต่
11 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในอาชีพของพยาบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

A STUDY OF RELATIONSHIP BETWEEN NURSING CHARACTERISTICS
AND JOB SATISFACTION OF NURSES IN THE MEDICAL SERVICES
DEPARTMENT OF BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

AN ABSTRACT

BY

CHANCHIRA LAOPANGANNANON

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

April 1990

The purpose of this research was study of relationship between Nursing characteristics and Job satisfaction of nurses in The Medical Services Department of Bangkok Metropolitan Administration. The subjects were three hundred nurses. The instrument were questionnaire of Nursing characteristics and questionnaire of Job satisfaction.

The statistics used to analyze data were Pearson Product Moment Correlation and F - test.

The results were as follow :

1. There were significantly positive relationship between Nursing characteristics and Job satisfaction at .001 level.
2. There were significantly positive relationship between Nursing characteristics and Job satisfaction in single and married nurses at .001 level.
3. There were significantly positive relationship between Nursing characteristics and Job satisfaction meanwhile the nurses whose working experience of 1 - 5 years, 6 - 10 years and 11 years at .001, .05 and .001 level.
4. There were significantly positive relationship between Each nursing characteristics and Job satisfaction at .001 level.
5. There were significantly positive relationship between all Nursing characteristics and Job satisfaction of high level and moderate level at .01 and .001 level except Job satisfaction of low level.
6. There were not significantly difference of Nursing characteristics between single and married nurses.
7. There were significantly difference of Nursing

characteristics among the nurses whose working experience of 1 - 5 years, 6 - 10 years and 11 years at .01 level.

8. There were significantly difference of Job satisfaction between single and married nurses at .01 level.

9. There were significantly difference of Job satisfaction among the nurses whose working experience of 1 - 5 years, 6 - 10 yeras and 11 years at .001 level.